

De Gulden Passer. Jaargang 45

bron

De Gulden Passer. Jaargang 45. De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen 1967

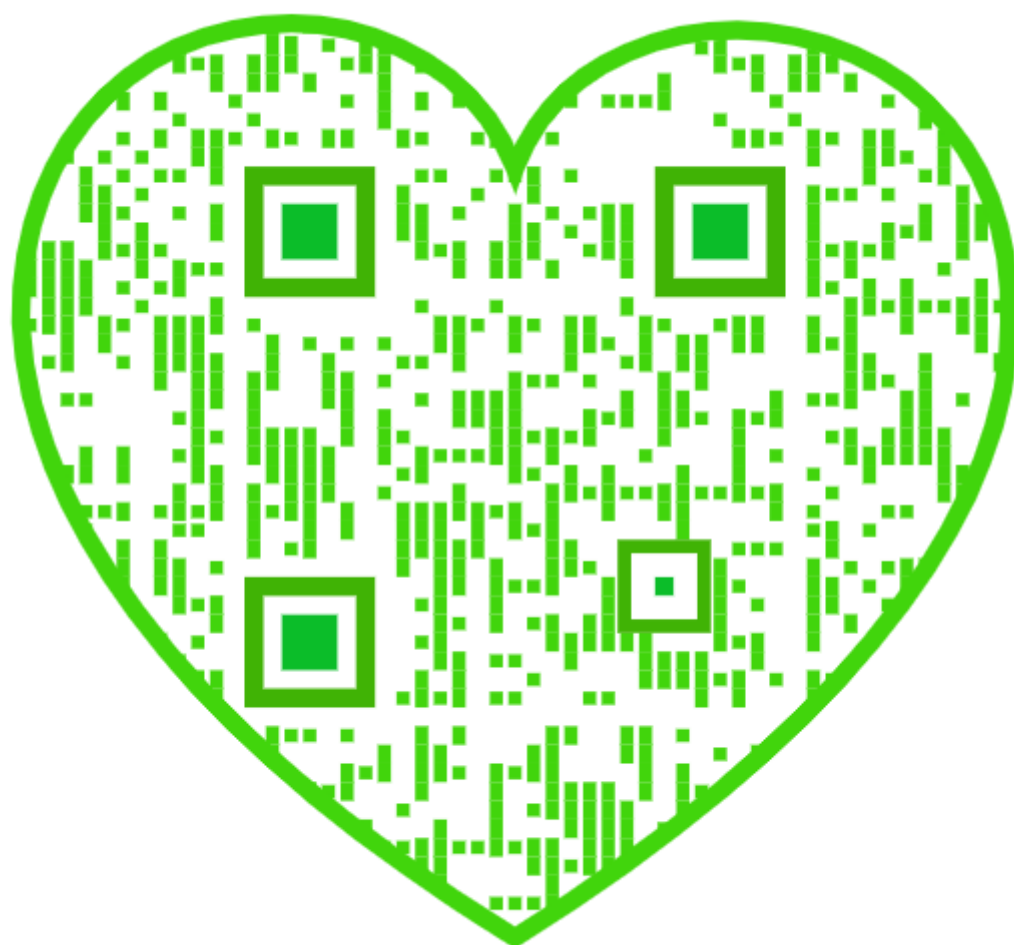
Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_gul005196701_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m.

[De Gulden Passer 1967]

Abraham Ortelius

Album amicorum

Édition facsimile

avec notes et traduction par Jean Puraye

Avec la collaboration de Marie Delcourt,

Adolphe Corin, Alexis Curvers, Gilbert

François, Jean Hoyoux, Jean Hubaux,

Hans-Otto Lang, Louis Lebeer, Joseph

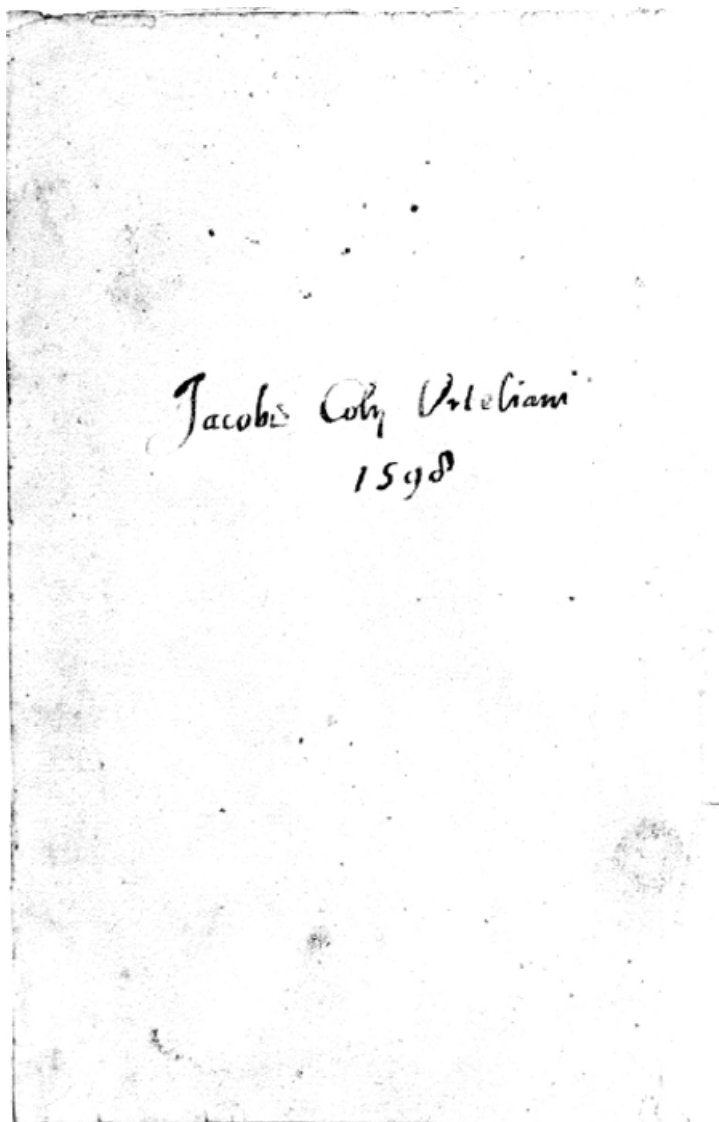
Lepkifker, Joseph Moors, Robert Vivier,

Hubert-Henri Wouters

Ar

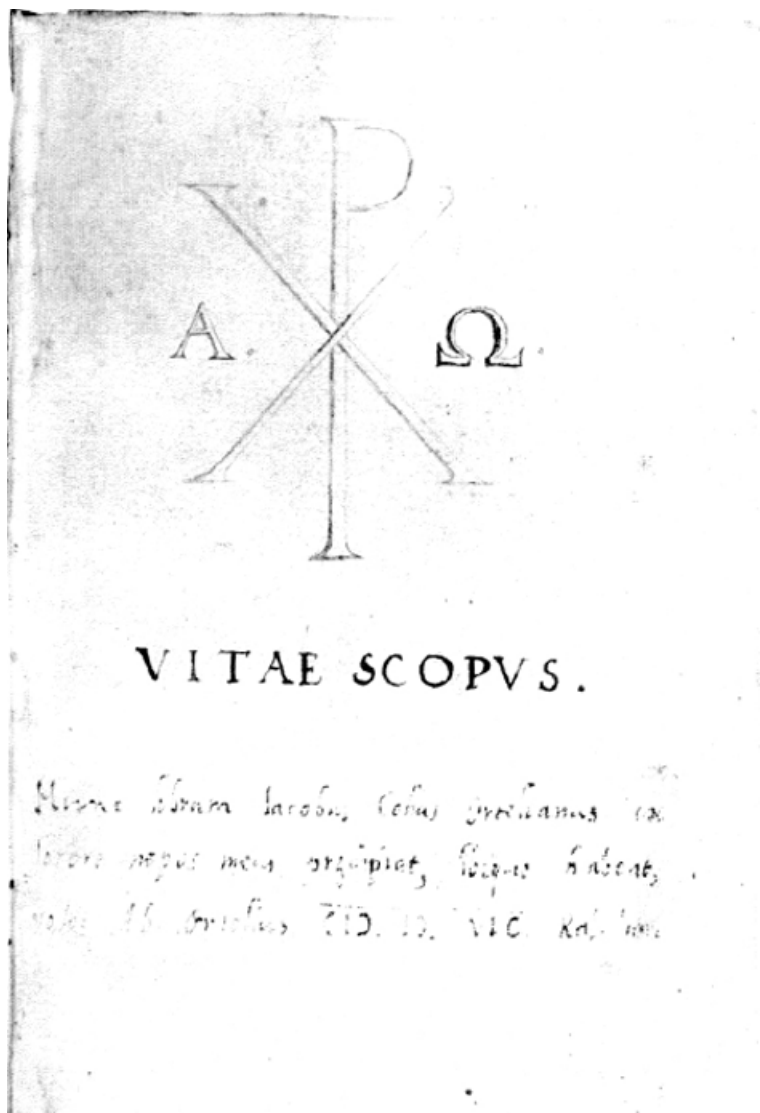
[Titelpagina]

[Aantekening]

[1 Recto]

[Aantekening]

[Ode]

[Aantekening]

O de
 ad Philophylacium
 Abrahami Ortelij Andoverpianij,
 Geographi Regij.
 Cui primus alio, nomina dulcium
 Signanda duxit grata salutum,
 Is dijs amicus, sanctior
 Lege fidem statuit colendam:
 Ille ille amoris vivere perpetui
 Auebat, arcta et gliscere compede,
 Dextrâq, depactor fidelis,
 Omne votis voluit per eum.
 Quare videret foedera cum pia
 Oblivioso obnoxia temporis,
 Tractâq, diuisa locorum
 Nomina amicitiae mittere,
 Artes inuit, numine conatus
 Amor perennaret quibus entheus,
 Nec foederum ictorum futuros
 Immemores paterentur amos.
 Nam sicut Umbri Callimachi prius
~~Sic~~ Thalia praeiit, quantum oculis amor
 Tantum recedis separatus
 Mente animi tenues in auras.

Ergo secutus consilium Dea
 Parentem amoris quam merito colunt
 Vates, tabellis quasit almos
 Insererent homines amores.
 Non corde tantum clauis amiculos
 Dixit, Libellis certior est fides:
 Hi scripta seruent nomina atq;
 Foedera nominibus reuincta.
 Hic codicillum quilibet vsq;
 Pararet, idem consuevit pie,
 Cui pacta iuraret, notisq;
 Conderet archetypis amorem.
 Cui nomen Albo, sic dederit sum,
 Phoeboq; foedus teste probauerit,
 Durabit illud, nempe Phoebo
 Nempe iouis Philioq; sacrum:
 Sic et scietur, quos quis amiculos
 Amavit olim, sic quoq; mortui
 Iunguntur, artib; copulati
 Atque ibi, inq; dicem, se amabunt
 Cum et potentes consilium hoc prebent,
 Si quando reges pacta intunt noua,
 Poscunt Tabellas, testibusq;
 Foedera non violanda firman.

Coelestioris quae veneris studior
 Imitare dum tu scita imitaber,
 Ostendis exemplo probando
 Quamvis amor tibi cor perussit.
 Ostendis viam sortis amabilem
 Vicem tuae, qui dum socios colis,
 Amasq. amicos, his vicissim
 Et coleris pariterq. amaris.
 Demonstrat Albi pagina quod tui,
 Sacrata sancto iure, Cupidini,
 Belgis, Britannis, Celtiberis,
 Atq. Italij decorata amicis.
 Quos ferrea magnos arbor trahit ut sua,
 Ac umbra corpus subsequitur comes,
 Virtutis attracti lepore
 In tua iura potens amator.
 Quos inter olim me posuisti legent
 Serij nepotes, nomina qui tuis
 Fidemq. signarum tabellis,
 Pignora amicitiae perennis.
 Natura, discent nos uti sanguine,
 Natusq. eadem innoxia amor facit,
 M. merna, nostras arctiori
 Compede vivit, ut inde mentes.

Nam nos, Abramo triplice foedere
 Natura, Amor, Pallasq; ligant duos,
 Vincloq; stannus copulari
 Et generis, genij, ingenijq;
 Nec tanta percussa auspicijs Deum
 Lis soluet vniquum foedera: nomina
 Ut nostra conseruant tabellæ,
 Fixas ita hæret amor medullis.
 Rogersius sic Ortelio suo,
 Rogersio sic Ortelius suo,
 Cum fata separabunt utrumque,
 Incolumij incolumij fruetur. Si
 Si parte fallo perfidus ex mea
 A fonte poenas me Nemesis graues
 Poscat, reiectum Cynthiaq;
 Arceat Amidam Viretis.

GENIO

Abrahamij Ortelij Atrontij, Geographij Re-
 virtute, et variq; rerum doctrina dyuatiſſimij,
 Odeæ, si mortale certe immortalij amoris us
 uoluer, Daniel Rogersius Aſſimonius
 glus, Lib. mer: Posuit: Londrij, Augusti
 Trenobantmæ, Anno à Xpi genitij humer
 sorbitatorij, Natalij, clc 1o LXXVIII.

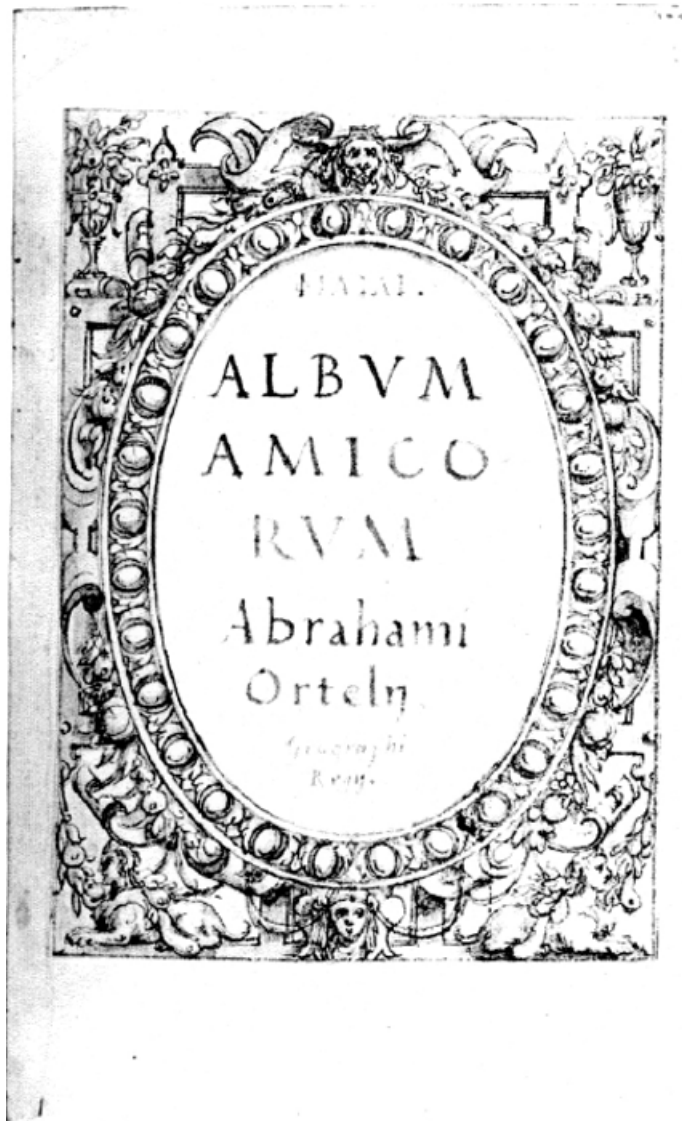
[Afbeelding]

[Aantekening]

[Album Amicorum]

[Aantekening]

[Peter Heyns]

[Aantekening]

[A Mnémosyne]

[Aantekening]

Monetae S.

Alexandrum magnum frant, tam
 magno fuisse animo praeditum, ut
 uno non contentus orbe, plures
 desideraret. Ingenium tuum,
 agne Ortelii, unus hic orbes non
 capit. Tot forent, quot sibi, de-
 livans, somniabat Democritus;
 Eos tu nobis uno volumine conclusos
 habes.

CL. V.

ABRAHAMO ORTELIO
 VIROET SCIENTIA ET EXPERIENTIA
 INCOMPARABILI

IAC. BONGARSII VS BODRIVS

P. L. M.

ANTVERIAE.

IX. KAL. QVINCT. CI) 15 XXCIV.

Avec le temps & ma peine.

[Joris Hoefnagel]

[Aantekening]

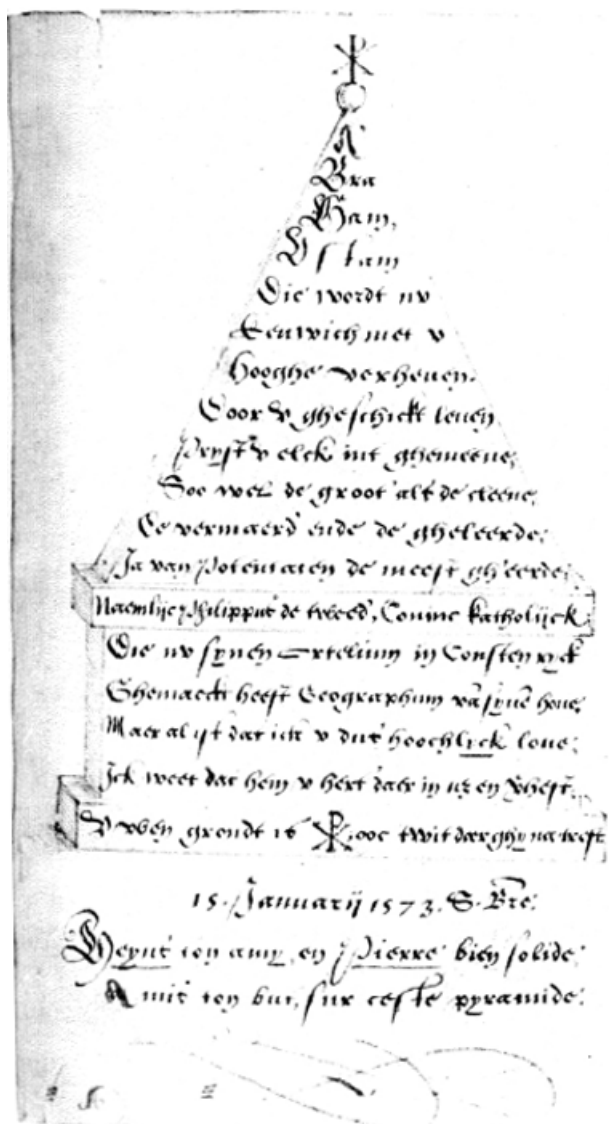
Welck is most hier standy, wert en bēdendy;
 Door Heerling G'endy;
 Die het g'lyst; tot verment nact;
 En heeft niet g'lyst.

AMORIS MONUMENTVM PROPRIA
 DEPICTVM MANV [MAGISTRA NATVRA]
 ABRAHAMO ORTELIO SVO GEORGIVS
 HOFNAGLE ANVERPIANVS, AMICE
 AMICO B. M. P. ANVERPIÆ. CAL. SEPTEMB.
 . CID. ID LXXIII.

Si de nativitate. Dicu est legero.
 Et si de amore. Nature est mere,
 Si de honore. est est onachelle.
 Si de virtute. Mon petit d'œuvre.
 Si de vous deux. Les uns et les autres.
 Ce n'est pas de vous, non de Pastore,
 Pour l'œuvre de la nature.
 Et pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.
 Pour l'œuvre de la nature.

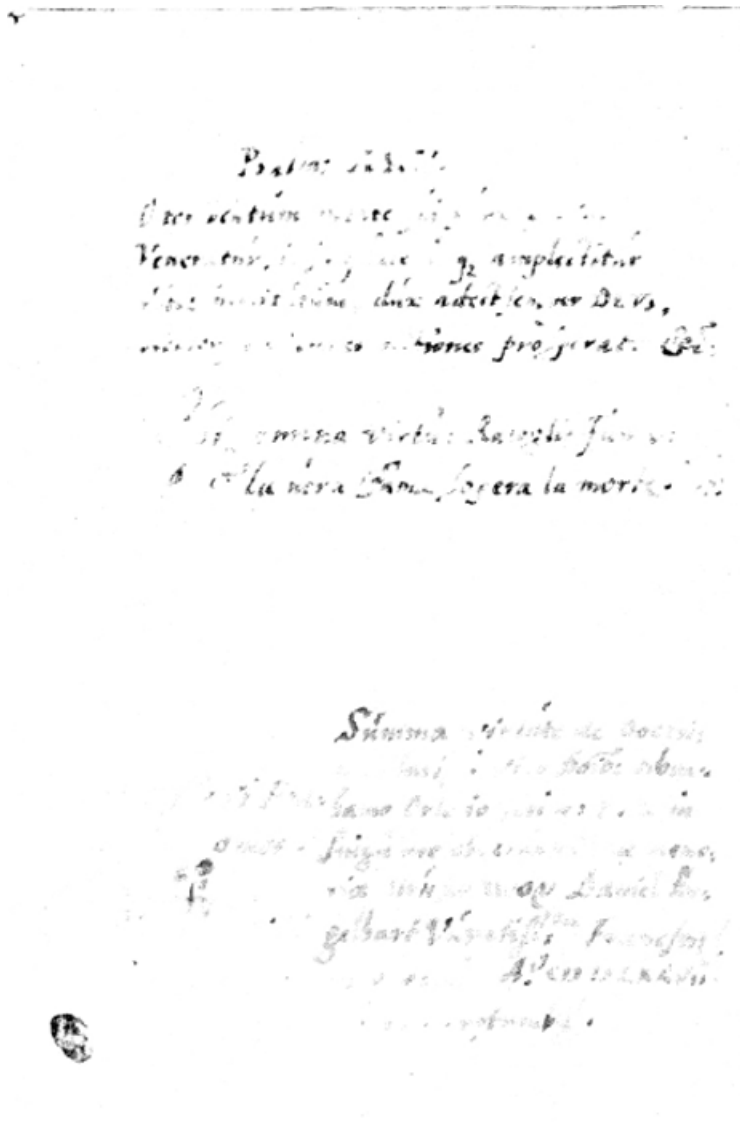
[Gedicht van Peter Heyns]

[Aantekening]

[Psalm]

[Aantekening]

[Herman Ortenberg]

[Aantekening]

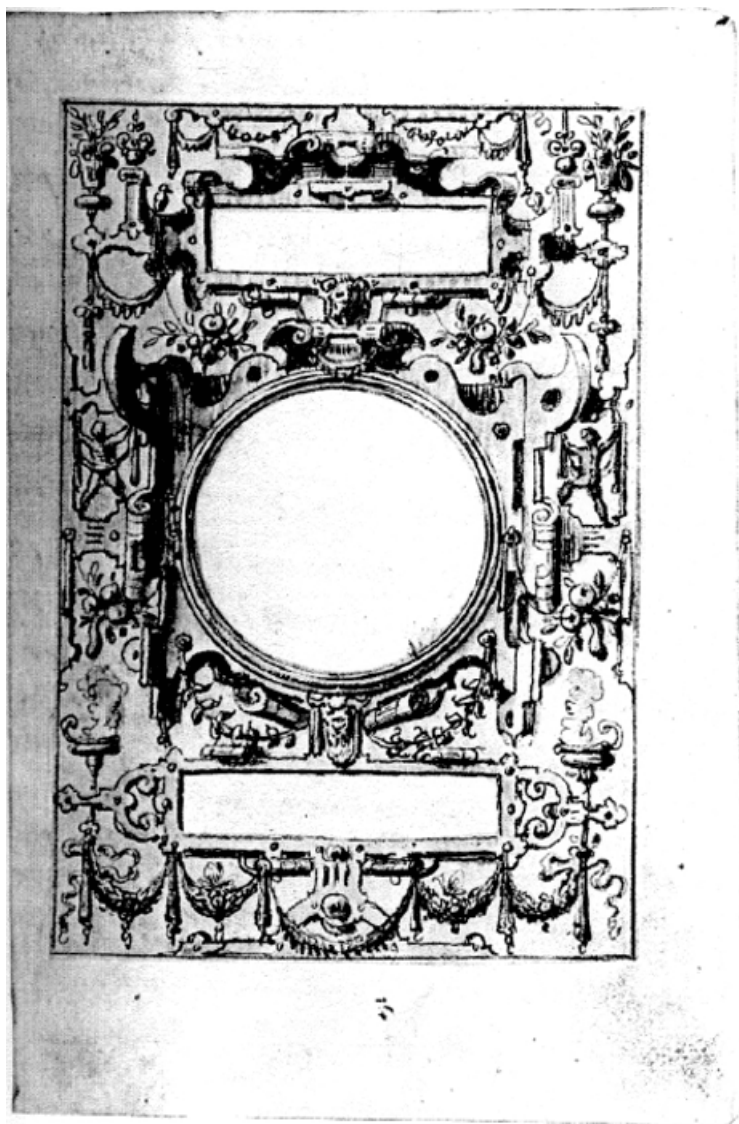
Ἰ αραθὺς ἀληθὺς, τετραμὸς
ἀρεῶν φόρου.

Dum letum colere Pax bona Belgia,
Musas et Charites, sedibus hospitibus,
Concedisse tuis, iuvit, ut in sinu.
Verum, Barbarica Persilia, vires
Exercente suas perpetuum nihil
Te, Musas, Charites, nunc simul hospites
Duri, eripiunt Mamina, sagibus.
Ut rebus placidis, vos reducere uelant.

Hermannus Hortenbergus Louiso-
magus D. Abrahamo Oetelio Romae
v. Id. Febr. (1). D. Lxxviii.
amicitiae ergo scripsit.

[Afbeelding]

[Aantekening]

[Livinius van der Beke]

[Aantekening]

[Afbeelding]

[Aantekening]

[Jan Crato]

[Aantekening]

Abrahamo Ortelio Orbis Terrarum
Exornatori et Ornamento.

Qui studio hoc ornas et tota mente Theatrum
Viciissitudinum, tua
Diruta restituens, inaccessosq. labore,
Vastata tot modis, colens
Tempore et extincta in clara nunc luce reponis
Orteli Præstantissime
Posteritas tibi quo persoluet munere grates,
Præsentis uel agent satis
Dignas; Nullo equidem, nisi tu satis esse putas
Habere grato pectore
Musarum tenuem nec asperneris honorem,
Qui te carent, colent pie
Inter et has nostra, deductum carmen ab ægra
Quæ mente fert. Viue et Vale

Johannes Crato à Crafftbern p. m. mortu
qui post diuturnam seruitutem Aulicam
triennium afflixit, amicissimo animo F.
et ægra atq. tabescente manu scripsit.
Præslavia in suis adib. & lectulo
Con. Anno Christi ser. con. 1684.
Est incerta dies factis nuntians orbi

[Aan Pieter Brueghel]

[Aantekening]

Dys Manibus sacrum.

PETRYM BRUGELIVM PICTOREM
fuisse sui seculi absolutissimum, nemo nisi
invidus, gnavus, aut eius artis ignarus,
nemo unquam negabit. Sed quod nobis
medio statis flore abreptus sit, an hoc
Mortis, quod fortasse eum ob insignem ar-
tis peritiam, quam in eo viro observa-
verat, etate proculdiorem dixerat; an
Naturae potius, quod eius artificiosa in-
geniosae, imitationis sui contemptum ve-
rebat, imputare: non facile dixerim.

AMICI MEMORIAE,
ABRAHAMVS ORTE-
LIVS LVGENS. CON-
SECRAB.

Ex
Sapientis videri interrogans quem sequentem
interrogatum, semperque hominum multitudine,
dixisse se videri naturam ipsam in utramque esse,
non artificem. Cogitavit videri Brugelus
hinc causis peritiam ego mirumque artificem, ut
naturam ipsam seletur, utque eam optineat
et videri, ita ut non peritiam vere dixerim.
Dixim, ita videri, non, eum invidiam.

Multa puerit, ita Brugelium, qui prope non possunt, quod Phineas de Apella
in omnibus eius operibus intelligitur per imper quam puerit, hinc de Ti.
Sinaethus.

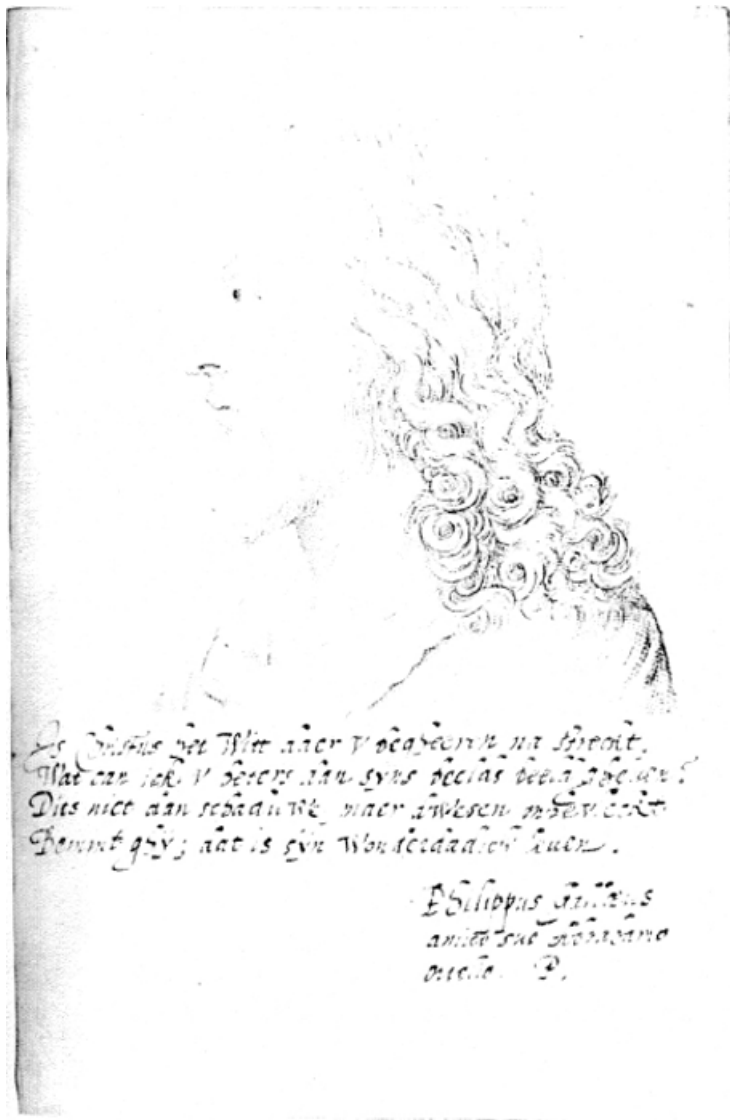
[Aan Jean Thorie]

[Aantekening]

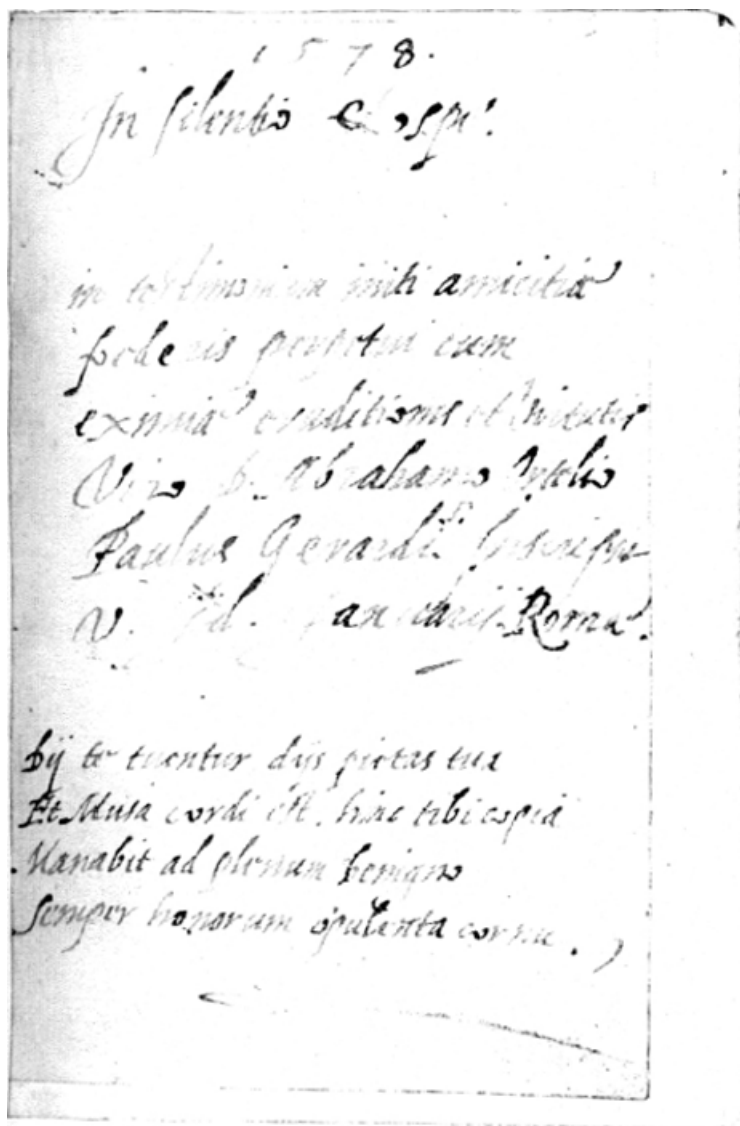
[Afbeelding]

[Aantekening]

[Paul Gerardius]

[Aantekening]

[Richard Garth]

[Aantekening]

Nihil altum, nihil magnum,
 nihil gratum, nihil acceptum
 tibi sit, nisi quod aut plane Deus,
 aut Dei sit: a rebus quidem
 creatis quicquid solatij offertur,
 id totum inane ducito.

Amico suo singulari, D. Abrahamo Ortelio
 Geographo Regio, humanitate,
 eruditione ac virtute insigni, confirmanda
 recens inita amicitiae causa, et pro
 perpetuo eiusdem monumenti, sua manu
 scribebat. Ricus Garth.

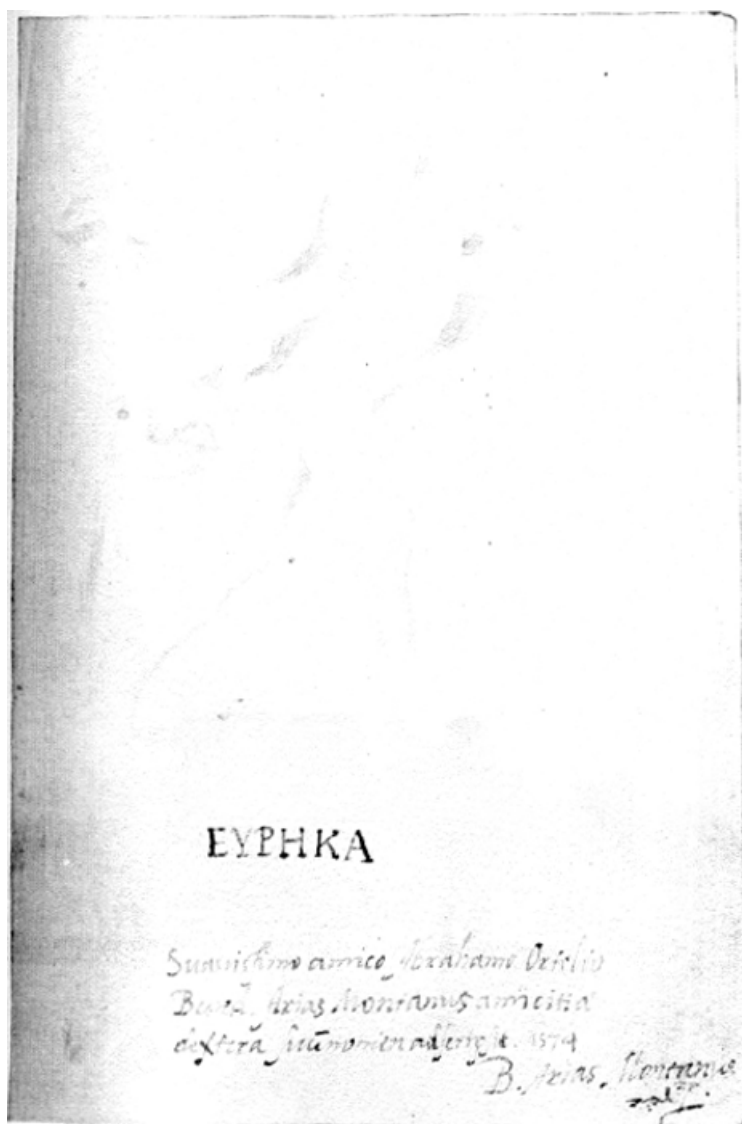
Londoni, Die prima Maij. 1578.

[Benoît Arias Montanus]

[Aantekening]

Si quantum cuperet, praestare ^{hoc} posset amicis
 Montanus, certo commodus officio,
 Crede mihi Optuli, nemo te ornatiores fel,
 Nemogz, Montano laetior ergo foret.
 Sed minime vis est, nec est tibi cetera cupido,
 ut voti vias pro ratione mui.
 Quod possum, praesto solo sitans pignus tibi ceni
 Opocis, huius nomen habere mei.

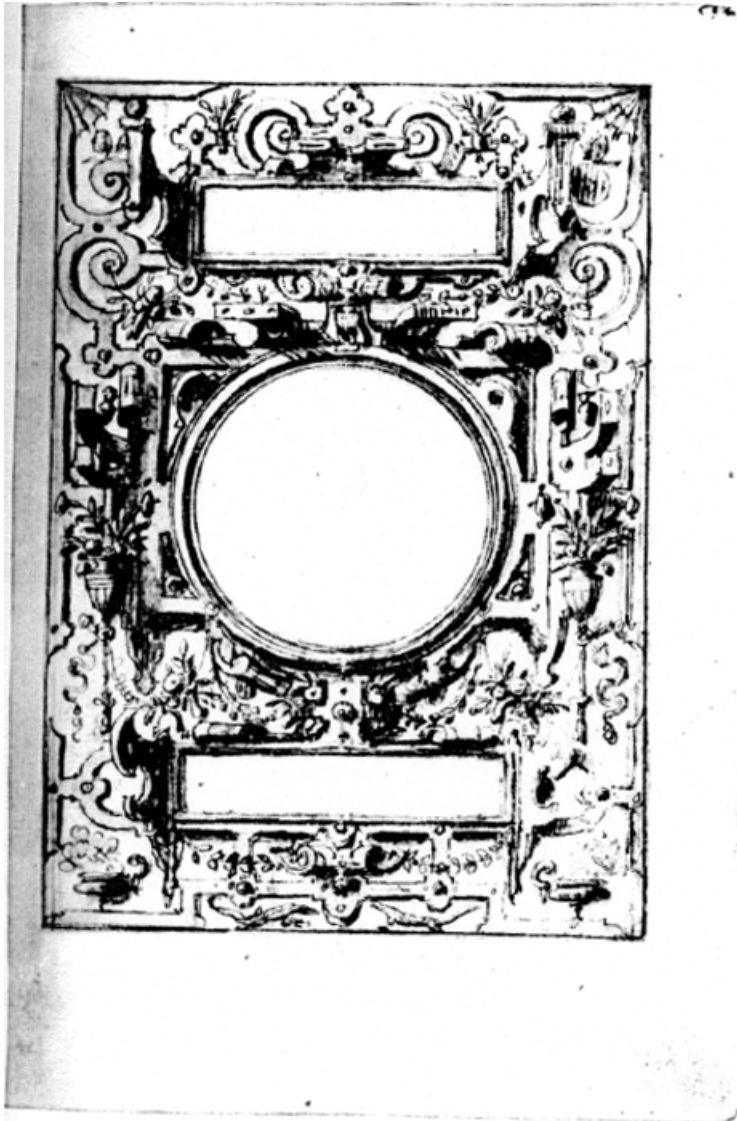
[Thomas Wilson]

[Aantekening]

[Afbeelding]

[Aantekening]

[Frederic Haller]

[Aantekening]

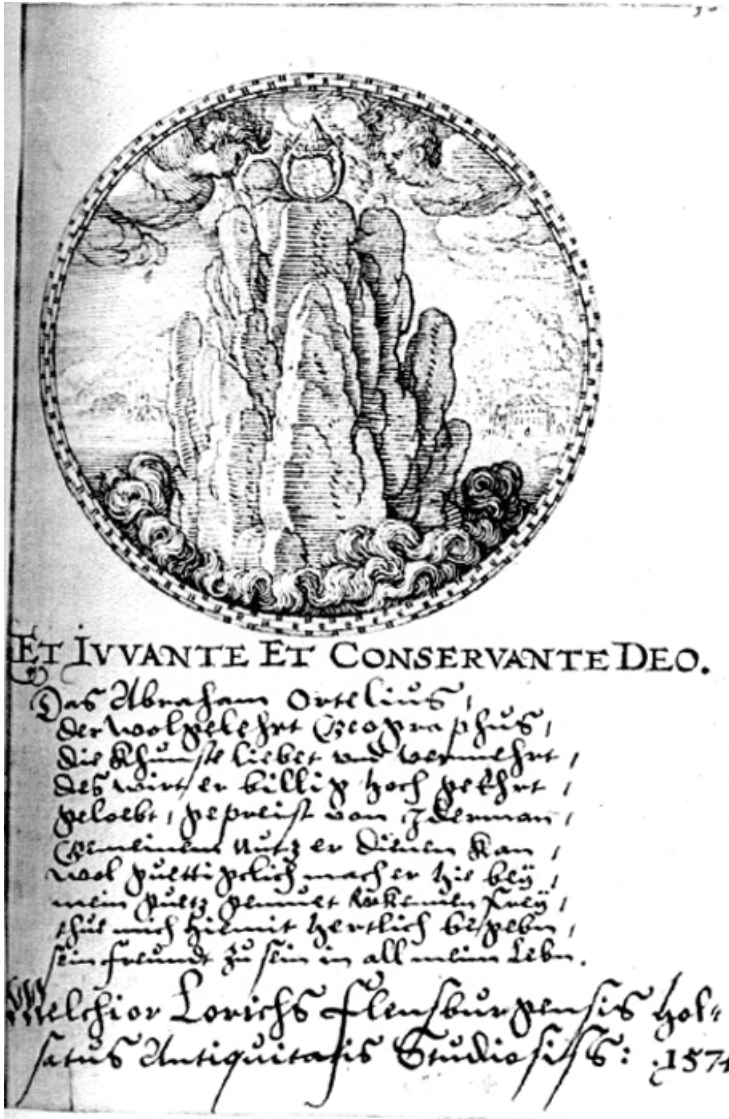
[Van der Hagen]

[Aantekening]

[Melchior Lorichs]

[Aantekening]

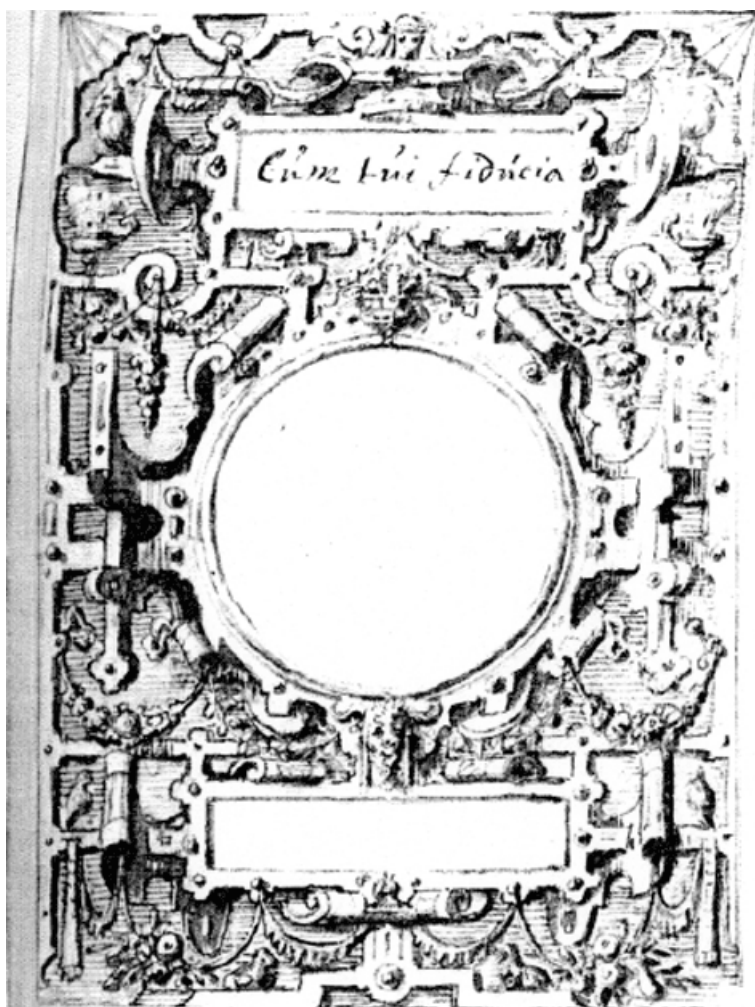
[Albert van Loo]

[Aantekening]

Probra etas pspicit mundi duo
Lumina Belgis

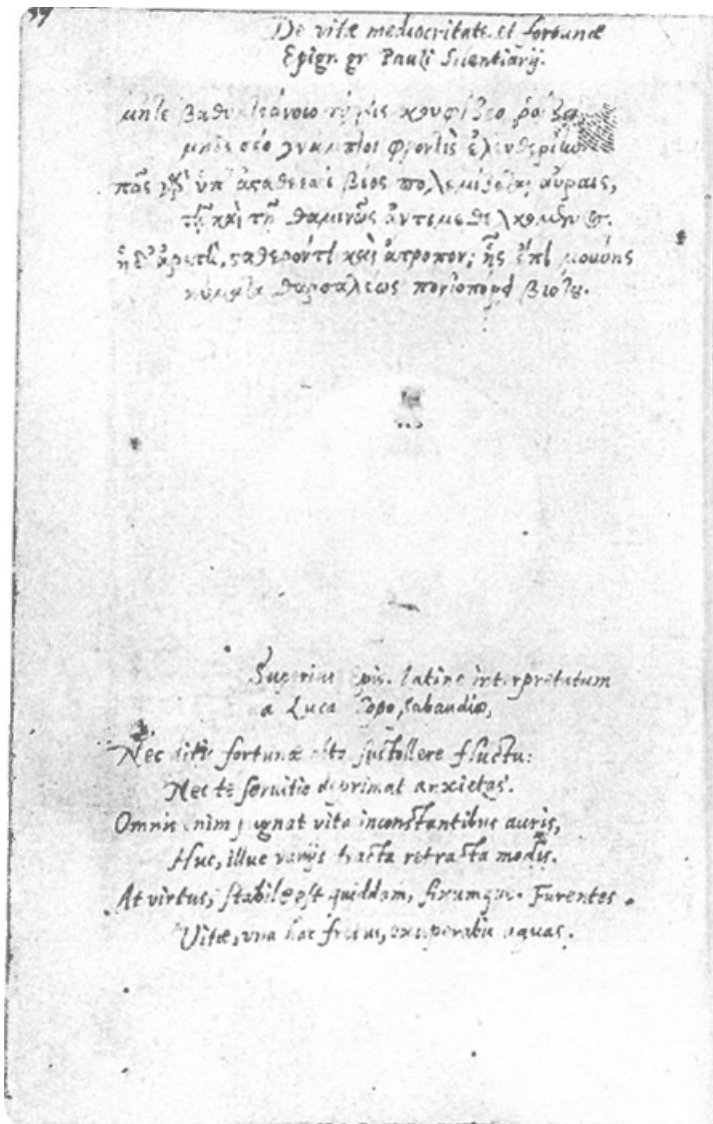
W. La. Jacobum, scaldib et
wt. Kling

D. Abrahamo Butcher scribitur
Albertus van Loo, Lyduni
Batavonum. 1580 n. h. B. Jani

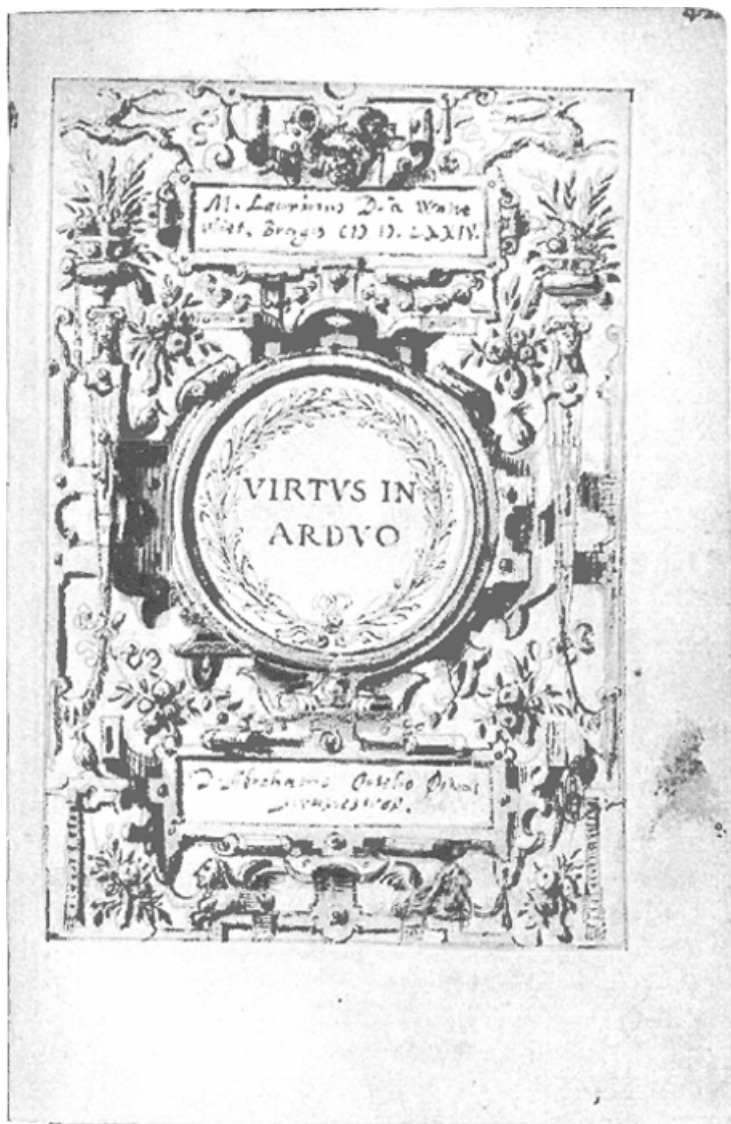
[Paul Silentiarius]

[Aantekening]

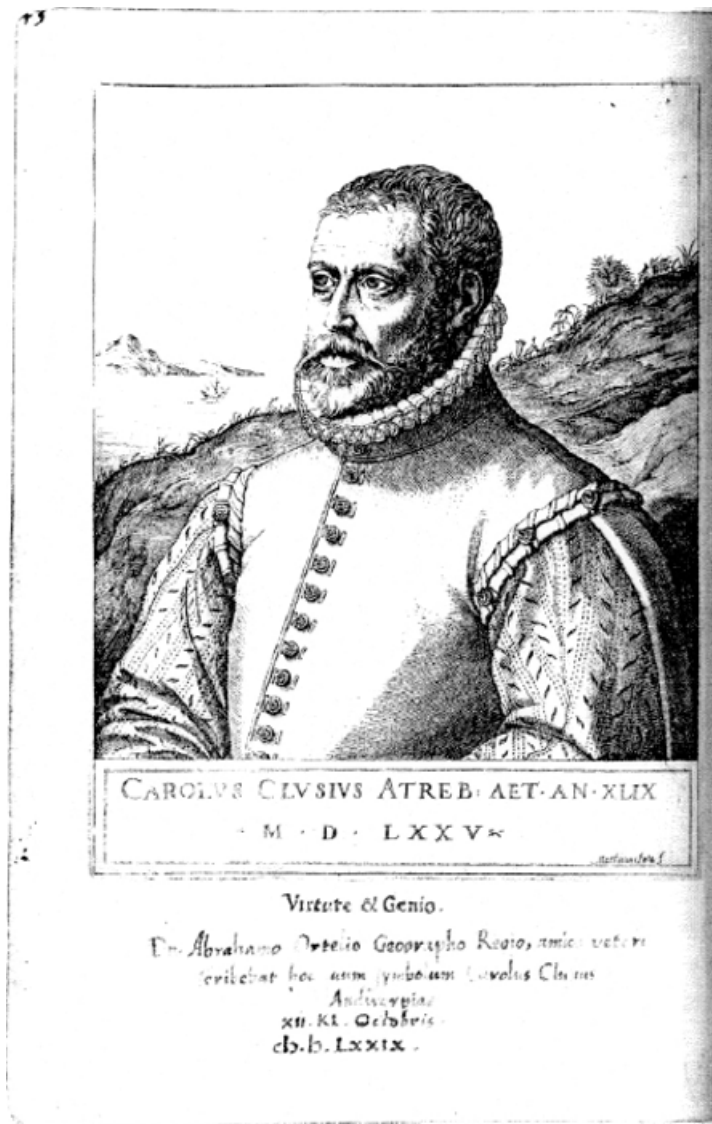
[Marcus Lauweryn]

[Aantekening]

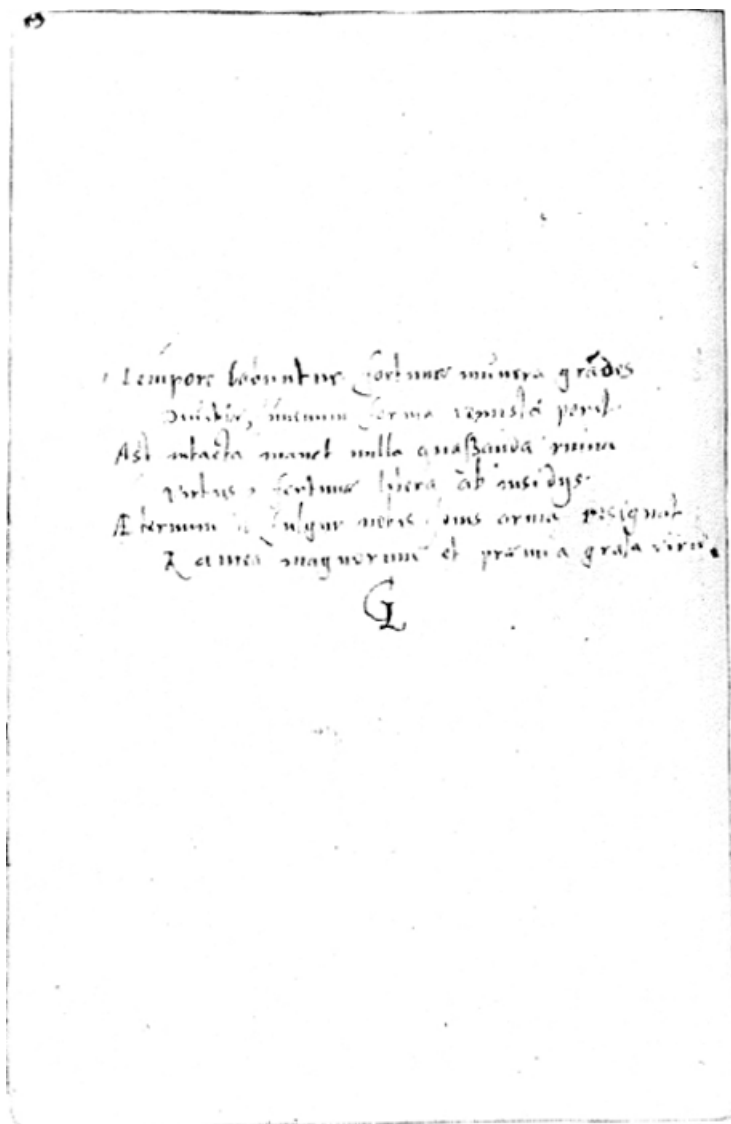
[Portret van Charles l'Ecluse]

[Aantekening]

[Guido Laurinus]

[Aantekening]

[Gillis Wyts]

[Aantekening]

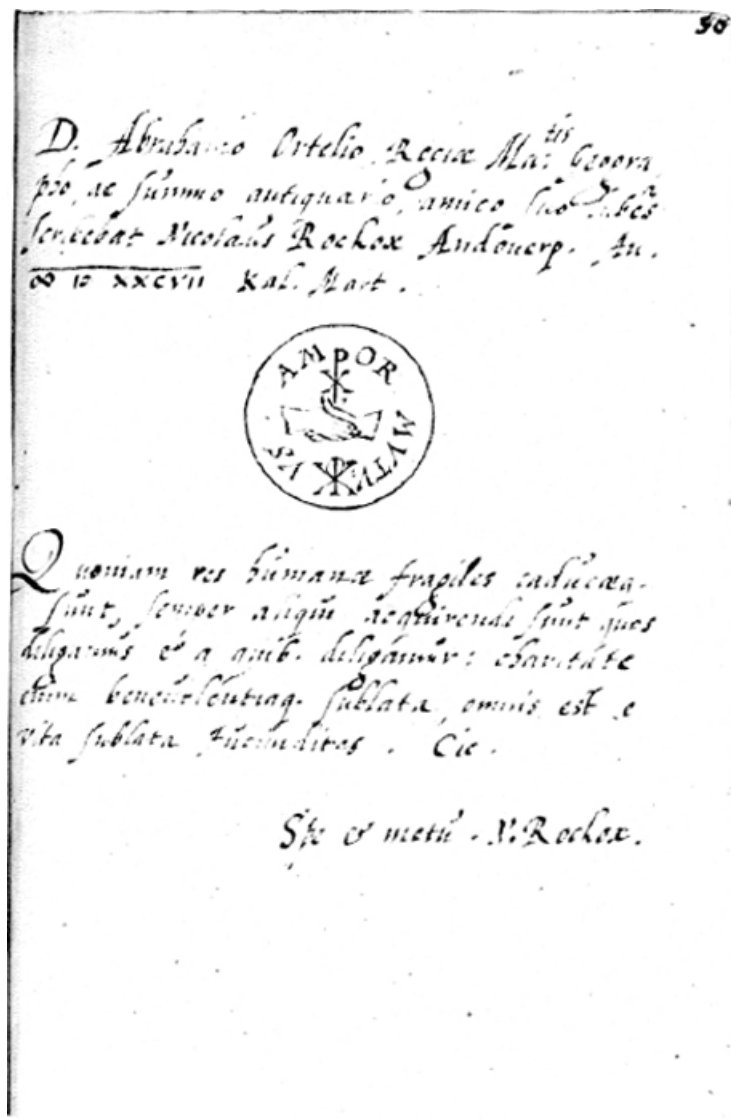
[Louis Dichiocus]

[Aantekening]

44
 Prudentiss^{mo} et integerrimo ac nunquam
 satis laudato viro D. Abrahamo
 Otello P^{re}m^o Philippi Hispaniarum
 Regis et Seraphia ac Antiquarii
 Celebratissimo. Aloysius Dichiocus. S. C.
 et Valentia Padi, amicis summo et
 benevolis scribebat. An. civ. 10. milic.
 Prid. non. Decemb.

[Nikolaas Rockox]

[Aantekening]

[Guillaume Pantin]

[Aantekening]

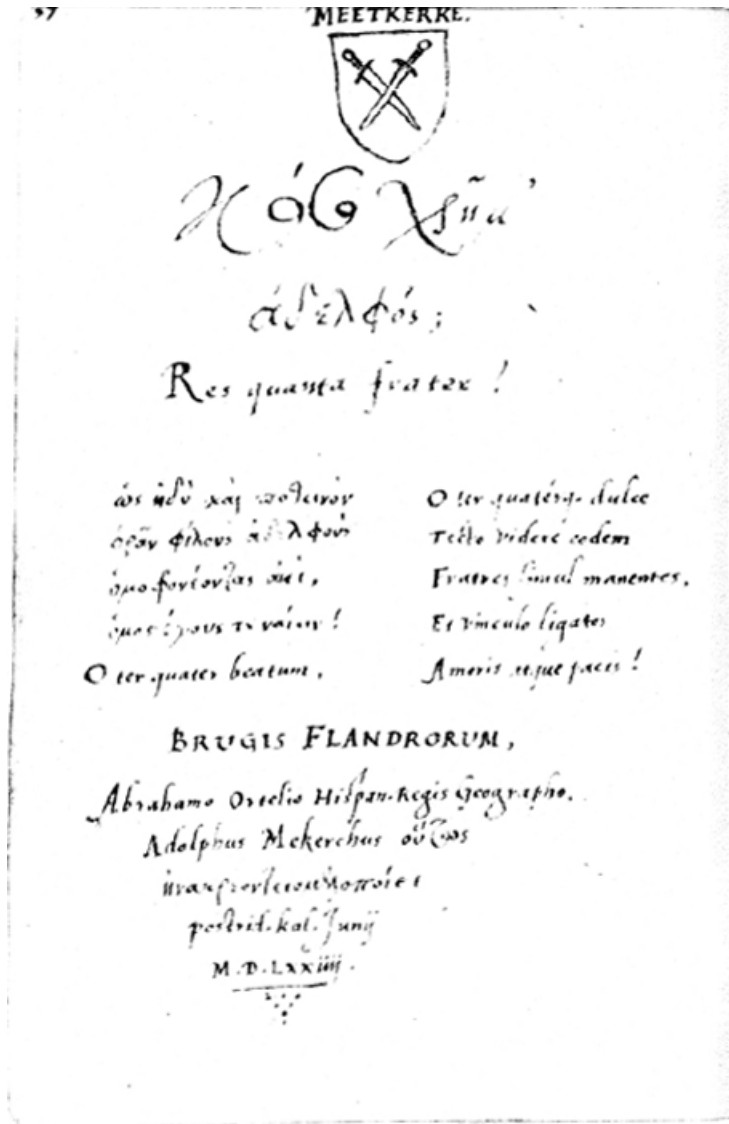
[Lucas de Heere]

[Aantekening]

[Adolf van Meetkercke]

[Aantekening]

[Frans Hogenberg]

[Aantekening]

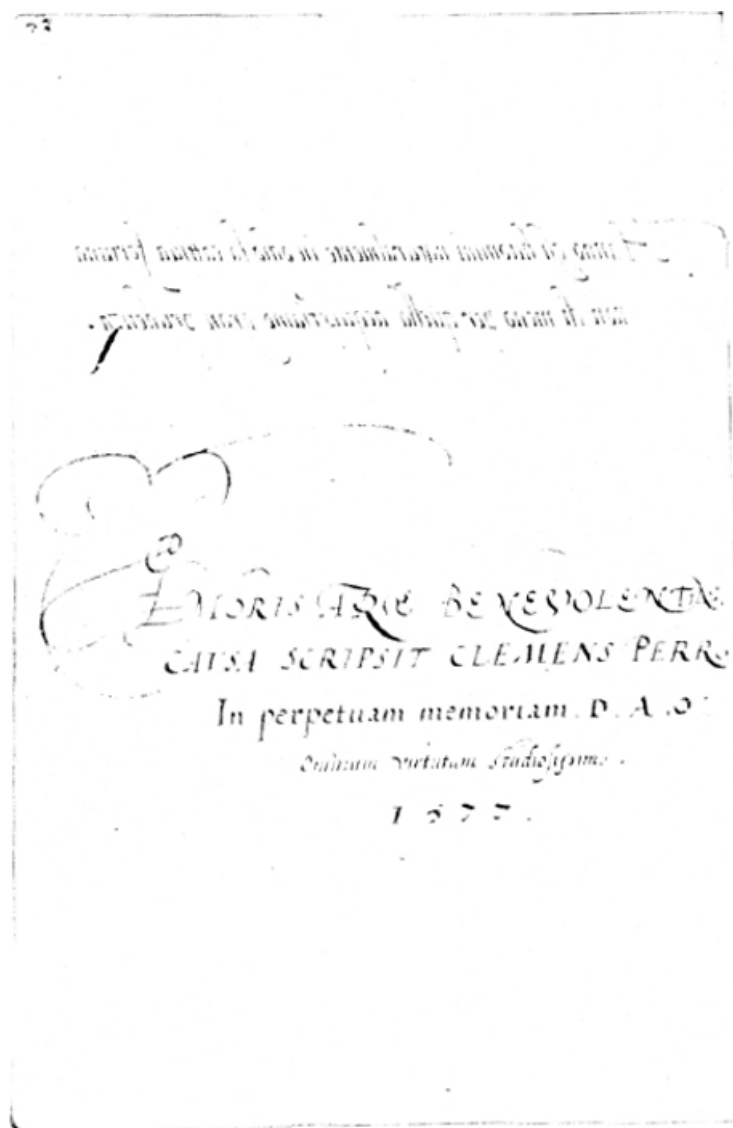
Francisco Hogenbergio
uero candido, amico suo.

QVOD ILLVD TROGI, DE SCYTHIS,
IN TE VERVM OBSERVAVERIM.
NEMPE TIBI A NATVRA DATVM,
QVOD GRAECI LONGA SAPIEN-
TVM DOCTRINA PRAECEPTISQ.
PHILOSOPHORVM CONSEQVI NE-
QVIVERE: ATQVE IN TE PLYS PRO-
FIGREVITIORM IGNORATIONEM
QVAM IN HIS VIRTVTIS COGNITI-
ONEM: TVVM NOMEN IN HOC MEO
AMICORVM ALBO, LVBENS ET
MERITO, MEA MANV EXARAVI.

*Abrahamus Ortelius tue
virtutis cultor studiosus P.*

[Clemens Perret]

[Aantekening]

[Franciscus Nans]

[Aantekening]

67
 ALTUM FUGITO NANS
 וְהִשְׁתַּחֲוִי וְהִתְאַשֵּׁן
 ἐπάρας κατέρρξάς με.
 ἔξοχά μ' ὑψώσας εἰς αἰθέρα, κάρσαλ' αὐθις
 Τὰδ' ἐστὶ τοῦ θεοῦ. τὰ μὲν πύργοι ἄνω
 τὰ μεδὲν οὐτὰ· τὰ δὲ μέγισ' ἀπώλεσε.
 Abrahamo Ortelio Antuerpiano, Geographo
 Regio, amico docti, scribitur franciscus
 Nansius Isenbergensis xvii Kalend.
 Julij. anno Domini 1574.
 Brugis flandrorum.

[Corneille de Schryver]

[Aantekening]

[Hubert Goltzius]

[Aantekening]

89
 Hubertus Goltzius Herbipolita Venetio-
 nianus antiquitatis studiosus Abrahamo
 Ortelio Geographo Regio, antiquariorum
 τῷ ἁλφᾷ, et amico primario, dulciss.
 consuetudinis ergo scribat Bravis
 Flanarorum XIII. K. Iul.
 M. D. LXXIII.

[Emmanuel van Meteree]

[Aantekening]

Ad Symbolum.
 Emmanuelis De Metrey Dan. Rogersius Anglicus
 Unus opem implores, hominū cui creas in orbe
 Emmanuel quæ te sustinet: ero. salus:
 Quum mundo sit nulla fides: penduntq; deo
 Pelagus verò cuncta poeta canit
 Ingenio confide sagax frustrare: forma
 Crede clavis: anceps forma venusta sonum.
 Fidat equis aliis: pedibus perniciosus alter:
 Mars equitem bello, Mars pediteoque premit.
 Spes armis nec certa licet sint triplice firma
 Robore glans mixto sulphure transit ea.
 Et quæ præsidio committunt fiduciam: saluo
 Milite, sepe ipsi disperiere duces.
 Virum ast fians? Goliath a Davide victus,
 A puero validus dixit superante perit.
 Gratia te Regum, spes est, subijcet in altum,
 Non est, non alios sepe iuvare queunt.
 Ergo isis aliis fidat: in duce secutus
 Emmanuel nomen, fidere perge Deo:
 Quam si tecum habens: in co si spemque reponas,
 Certior, Ansonio vivere Rege queas.

[Portret van Adolphus Occo]

[Aantekening]

75

Nun fank die ersten an zu singen
 & fingen, wie einige andere sing:
 nach dem, was jetzt noch zu
 sie hielten, fühlte man die
 im Hölle gefühl.

Wie das nicht das, das nicht ist
 Wie jetzt, das nicht, das nicht

Wenn ich nicht das, das nicht ist
 Wie nicht, das nicht, das nicht

Christe. Von Abraham. Die
 Letzte Befragung, die ich nicht
 abfand. In der letzten Befragung.
 Adolphus von der R. R. R. R.
 Wie fühlte ich die R. R. R. R.
 Wie fühlte ich die R. R. R. R.
 Wie fühlte ich die R. R. R. R.

I bene que nicht in die R. R. R. R.

17

Εν παντί ἐκτελεστέον ἐν μὲν βίᾳ
καὶ πρᾶξιν, καὶ ἔργων ἁγίων,
ὡς ἐν πνεύματι, ἡδονῶν καὶ τῶν
καρπῶν ἁγίων.

Χρηστέον αὐτῶν καὶ ἐν ἡμέρᾳ.

Δὲ φρονεῖν κατὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ
ἐκκρίνειν τὴν κρίσιν ἀπὸ τοῦ
καὶ τοῦ ἀποκατεσκευασμένου καὶ τοῦ
φύλου, τὴν ἀδελφότητα καὶ τὴν
οἰκίαν καὶ κοινὴν ἀπὸ πάντων τοῦ
καρπῶν.

Ὁ ἡμέτερος ἵππος πρὸς τὴν
ἐξουσίαν.

Ἀποδοῦναι ὡς ἡμεῖς ἐν
ἐξουσίᾳ ἡμετέρᾳ.

[Maximilien de Vriendt]

[Aantekening]

70

Amicitia Futura Sacrum

Credam ad ripas electridae susus in Umbra:
 Multa dolens posita flebat Apollō lyra:
 Heliades testes, et quae Phaetontias arbor
 Proxima, funerei causa doloris erat.
 Audet Uranis, et caelo dilapta sereno
 Solatur querculi nubila corda Dei.
 Ecquid, ait, tanti Phaeton tibi vulnere auctor
 Ille semel perit, & perire puta.
 Turpe Deo in lacrymas liquecere, fluminis, plorae
 Non tamen extinctum restituisse querat.
 Sed queat hoc hominum phœnix Urtelius unus
 Natus adoptivus Phœbe, sit ille tuus.
 Et bonus et prudens, princepsq; Geometer ille
 Dignus amore tuo est, dignus amore meo est.
 Dixit, et Phæbo Diva consulta probante
 Aduocat Urtelium, pro Phaetonte suum.
 Nec mora, cum curru rutilis ardente propius
 Tollit adoptivum lucida ad astra viam.

Hinc Late, velut e specula terra aquora lusi
 Luminasq; et reflui braccia curua maris
 Equatolq; solo, montes, solitusq; Lacusq;
 Ventorumq; domos quadrifidaq; pluvii
 Regnotumq; situs varios, populosq; & portos
 Et Calum atq; solum, fixat et enit solus
 Dimensumq; orbem tabula compinxit in arcu
 faruq; tam vastum pagina claudit opus
 Natura indignante, arti tam multa lino
 Et claudere, trahi, quicquid pace potest
 Sed non omne caput Phœbi fauor æquus adopta
 Variis telluris omne pererrat antris.
 Solus id Ortelius solerti indagine mentis
 perrexit et Clavio digna parente, cluit.
 Salve interit Mundi Lumen, plene orbis ocellus
 Belisarum, o salve nobilit Argenoreus
 Seu, magis Archytas dici cupis, o bone, salus
 Regnaq; dum fuerint æda et vda, vult
 D. A. Ortelius, 1570. a. 60.
 Maximi. Cæs. 1570. a. 60.
 Senatus. Cons. secreti
 an. 1570. a. 60. 1570. a. 60.
 Annus in hoc diebus addit.

[Jacques Cruquius]

[Aantekening]

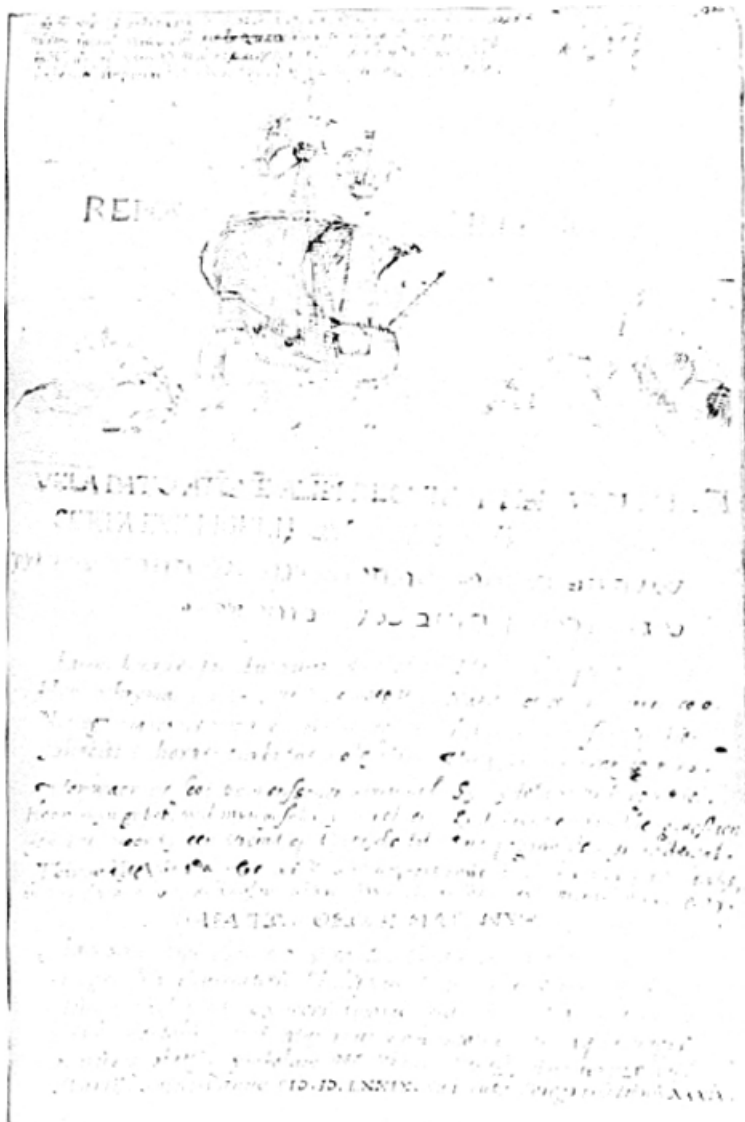
[Jacques Plancius]

[Aantekening]

[Ph. Marnix van Sint-Aldegonde]

[Aantekening]

[André Dycchius]

[Aantekening]

Amicitia perpetua sacrum.
 Ortelii Patria delictum et locus,
 Incomparabilem indolentem, videri patitur
 Terrarum varios nascere limites,
 Et tractus nonnullorum, atq. Oceani metas
 Indulsit radio pingere quomodo:
 Quia suavi immeritam, me alloquitur prior
 Exilio fuenerem, an, ingens, natus,
 Excitum, meritis insuper novis
 Denuntium, numero, quis fauor! Videris
 Magnorum, genij, laude, sodalium;
 Ex voto mihi rem perveteri, haud meo
 (has fari) merito, sed caritum pio
 Totius auspicio, ausu, facis tuo.
 Ex quo nam, meas Ingenij, ac vetus
Aurea fama tui nominis occupat,
 Mens sacris auct hac Ortelij seri:
 Et nunc asperitur. Fallo! Io calor,
 Io vis animo mi enthea pulsat,
 Affectusq. iubet nexu adamantino
 Eterni ORTELIO iungere symbolum.
 Felix ego diu Delictum et locus
 Orbis, vix diu, ac aliter prospere.
 Sis Dux, sis foras hoc tramite Dycchius.
 D. Abrahamo Ortelio Geographo Regio hanc diu exoptata,
 recens, multa notitia, ac strenua observantia, Ami-
 citia, vixera, candore ac L. N. servidat
 Antwerpiae XII KAL. APRILIS:
 CID IO XCVI.
 Andreas Dycchius Auremundanus.

[Lodewijk Carrion]

[Aantekening]

79
 L. Carrion. Sc. Abrahamo.
 Ortelio. geographo. regis. viro. ab.
 Humanitate. ad. Humanitatem. fide.
 amicitiae. inveniendae. eiusque. iustae.
 sanctissime. conservandae. Antverpiae.
 a. d. m. D. C. LXXV. m. c. xv.
 S. p. R. Lib. mer.
 Regendo. et. scribendo. vitam. prociando.
 Varro de nat. homi.

[Cornelis Wouters]

[Aantekening]

Surredda visa labori.

Meliora sunt que latius patent bona.

*Geographię studio ac totius orbis terrarũ arti-
ficiosissime descripti exornatione clarissimo viro
Abrahamo Ortelio Geographo Regio, nũ de omni-
bus nũ viro ab artium optimarũ studiosis industria sua
bene merito, gratę reverendę ac benevolentię declarandę
causã scripsit*
Cornelius Valerius Ultrajectinus

[Portret van Jean Moſſin]

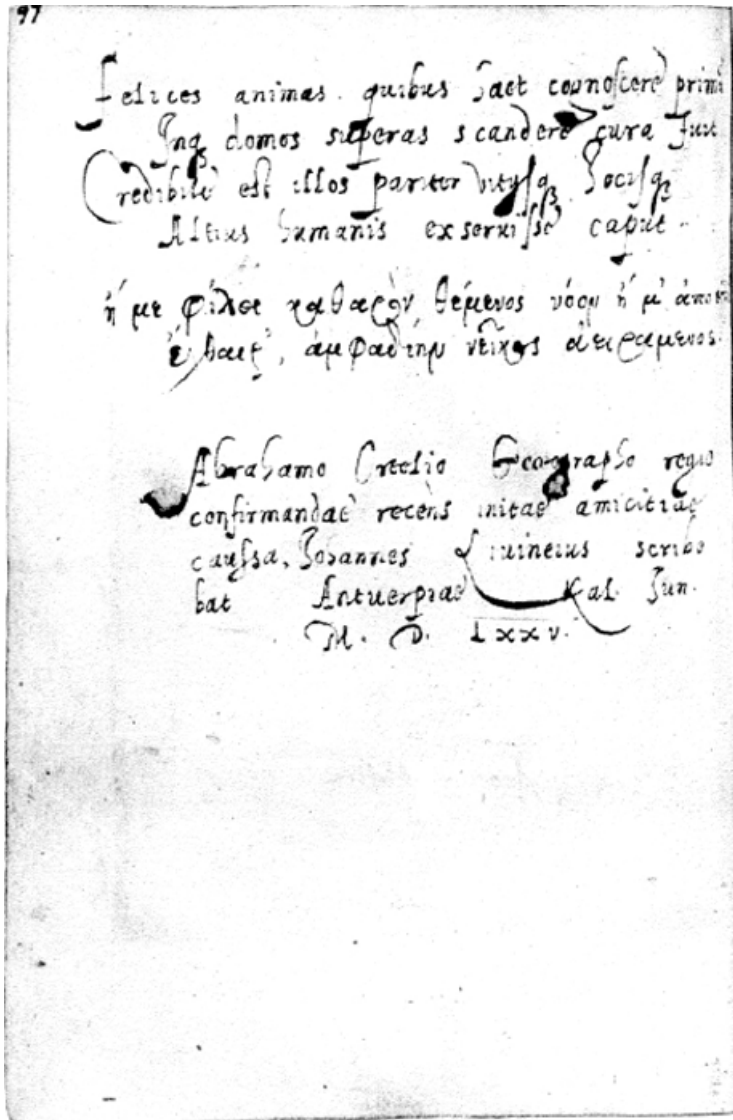
[Aantekening]

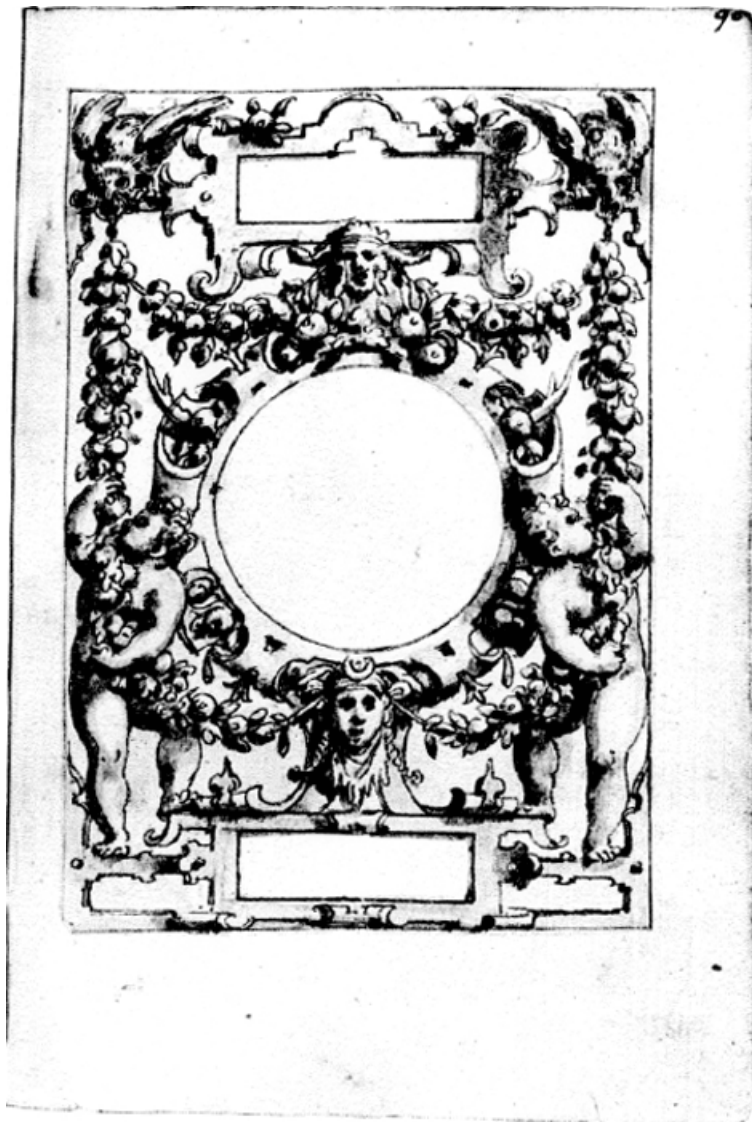

[Jan Lievens]

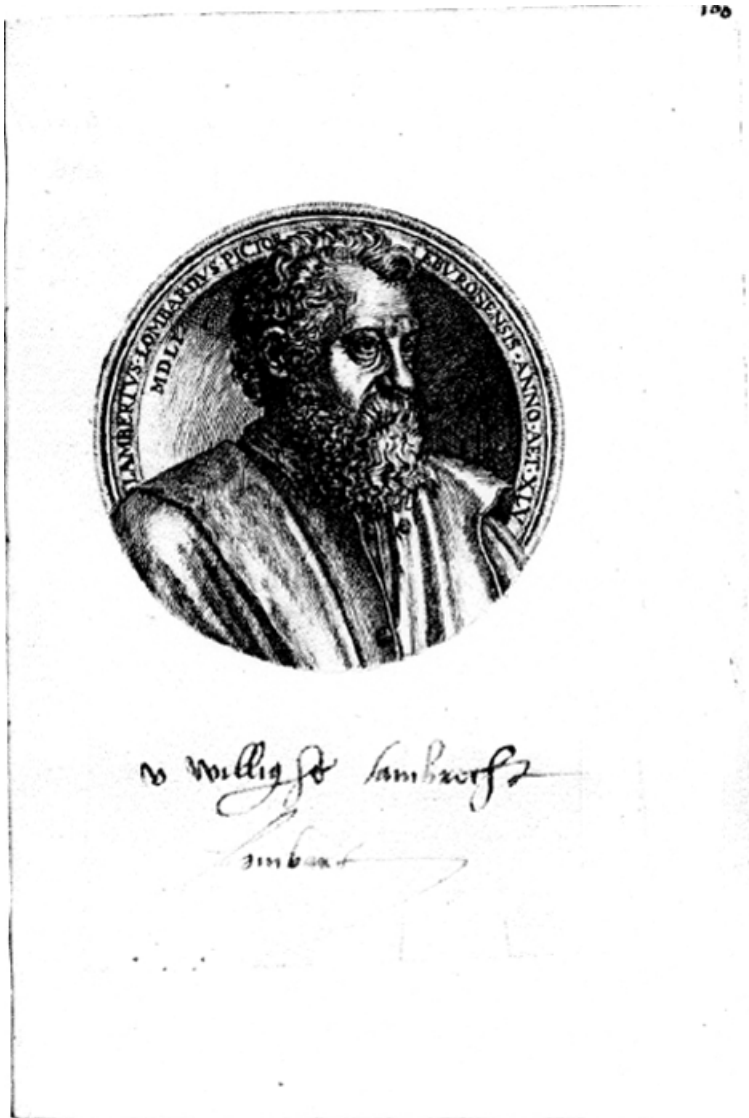
[Aantekening]

[Portret van Lambert Lombardus]

[Aantekening]

[André Dudith]

[Aantekening]

101
 Abrahamo Ortelio, v. c. e-^pstarchi
 se, suamq, amicitiam, e- prompta
 gratificandi studia ex animo
 defert Andr. Dudith. r. III
 Imppp. Consiliar. r. qui nunc
 in beato ocio, e- lranum studijs;
 sicut fortis equus, spacio qui sape scipm
 vicit Olympiada, dem defessus; quiescit
 in amoemss. e- nobiliss. Silasiorum
 metropoli. Vratislavia in adib.
 suis 1584. Octobr. 29.
 xpto Cialas.
 — bene qui latuit, bene vixit. r. f
 qui notus nimis omnibus,
 Ignotus moritur sibi. —

[Nicolas Clément]

[Aantekening]

102

Cosmographo incomparabili
 ex nominis anagrammate
 Epigramma
 Abramus Ortelius
 auct. & illustrat. h. c.
 Urbis laetus amor.

Immensum calamis orbem qui condis in urbe,
 (Est orbis, sibi par, urbs tua sola capax).
 Nominis omnibus pietas si congruat urbis.
 Tu LAETVS viues VRBIS ut orbis AMOR.

N. Clément. T. M. S. P. O.
 Antuerpia, Kal. Quint.
 (17) 17 LXXXII.

[Portret van Philippe Wingius]

[Aantekening]

[Daniël Engelhard]

[Aantekening]

[Janus Gruterus]

[Aantekening]

103

Quid nobis nunc PHOEBE, cui totum amplius, orbem
 sustinendo cui vix tota dies satis est.
 Ecce ecce ORTELIVS, momento hora, geminis orbem
 laetant & laetant, te melius, facula.
 Nec satis hoc momento hora dat & insuper oibem
 Conflere manifeste appicandum oculis.
 Phabus ad nunc. Scio mi hanc et dat nunc habere
 SOLIS adhuc, sit & OPO-HAIOS, ORTELIVS.

* * *

De goden heb ic die geschilder over haeren
 Om ons t'leven met zulk clays pater hebben gepakt;
 Dat, al wieden wy mede van zingen bestencht,
 Het t'eng waer om een deel der werelt te doorloopen.
 Maet nu doet my den mont ORTELIVS toecnoopen.
 Leetend, heb datman een sentschouwen onverdwelt.
 Al wat TITAN verwermt, h'hy t'yt, h'hy d'acht,
 Sonder te spanen spoe, of voer int meit te dopen.
 La dat mees is: hy geup de ZWERT in' b'ist.
 En maet ons t'leet doet van Men hat schenck u h'lik,
 Zep h'hy: maet op moecht noch wel meer va' my verchurten.
 O sweischeke gift: O onuerdeerlic VAT!
 Waer blyfd' nu Philips zoon? die dy so groot de d'echen
 Om dattu wedsom gaefst CORVS zyn eygen schenck.

ABRAH. ORTELIO. DICTATORI.
 GEOGRAPHORUM. AD LAudem. LITERARVM
 BONOR. R. P. N. MIRATOR. FAVOR. DOCTRI-
 NAE. VIRTUTIS. ETVS. L. M. Q. P.
 IANVS. GRUTERVS. ANTVERPIE.
 KAL. AVG. CLD ID LXXXII.

LABOR ET MORS.

[Denys le Périégète]

[Aantekening]

107
 Nec coga mi tentur nigris in tenebris atas:
 me tutius n. h. mercatus: nec Gangis ad undas,
 ut multi, pontico Rukri per flumina ponti,
 cunctis contentus, opum coactibus amoris:
 Hircanis neque congregior, vastisve requiro
 longe Caucasias, & Erythraeos Auenas.
 Sed me Nilivum rogit impetus. Haec mihi possunt
 erore adeoque angustia pontum metiriis omnem,
 montisquae, tractusque soli, convulsiatque abire.
 D. Lavroski. o. E. 1847.

[Andries de Paep]

[Aantekening]

[Franciscus Modius]

[Aantekening]

109

Laudari cupiunt, quibus hoc natura negavit;
 Docti diuitem posse placere animi:
 Verum quos patrio propius sistit olympo
 fecundi fetus ingenij genuit;
 Laudari metuunt opulento ramine; nolunt
 Aut statua, aut sculptis esse notis cetera
 Admirari ergo nos, praefata, deus
 Te videri mereri, tua non memorat;
 Sed tecum Catcei hoc agitata, nil fauoris
 Virtutem; porroque cetera bonis satis est.

Franciscus Modius Abrasa
 Catceio, Antwerp, in officina
 Christophori Plantini
 fecit. D.D. 1565
 an. kl. Jul. eo 15 LXXV

[Jean Matthieu Wacker]

[Aantekening]

181
 Ortelj, pater Orbium novarum;
 Novorum! immo etiam vetustiorum.
 Quos include nova novos parastj,
 Rite mirifica: impio labori.
 Pro tantis meritis, quid vniuersj
 Orbis persoluant tibi? quid! anni
 fallor! un tibi forsitan vniuersj
 Istj Orbis statuunt nouum nomen,
 Quam tuo, titulos superbiaes
 Hectas postuma, nomini, sacrande,
 Se plastem, et seculum, solito æmp,
 Vel quod vniq est, nouum Archipelagum
 Novorum et Veterum Orbium Verbis!

DN:
 HONORATO ORTELIO:
 Geographo nostri temporis p̄ncipij:
 amico vniuersj p̄tino:
 Joann. Matthæus Wacker,
 J.C. Constanting,
 scribs. Vratislaviæ,
 MDCCXXIV.

✠

[Jérôme Wolf]

[Aantekening]

ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἐν τῇ βίᾳ. ὅτι ἐκείναι ἀνέβη
 ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἀποστόλων ἡγεμενῶν
 Ζωὴς περὶ ἀποφῆς πατρὸς. *
 Δὲ ἡ παρὶς ἐν τῇ βίᾳ. Σὺ ἐν τῇ βίᾳ
 δὲ ἡ βίᾳ. Ζωὴς ἐν τῇ βίᾳ. *
 Δὲ ὁ ΔΕΥΣ ἐν τῇ βίᾳ. Ζωὴς, ὁ ἄγιος,
 αὐτὸς ὁ ἄγιος. ὁ ἄγιος ὁ ἄγιος.
 ἀποφῆς μὴ ἔστιν. Ζωὴς ὁ ἄγιος.

J. Hiero. Wolfius
 Augustus Vindob.
 aetate 1577.
 Novus Octobris.
 anno dñi 52.

[Victor Ghyselinck]

[Aantekening]

Amicitiae aeternae sacrae
 Quod cupis ut Genij, et patriae communis amore,
 Et simili vitae studio feliciter auctum,
 Nuptae amicitiae Pignus Iovis leste. Eideque,
 Haec tibi iurato consignet dextra sigillo:
 Tit facile Osteli. nam quid mihi possit amove
 Dulcius esse tuo? vita est bona plaudere
 Posse bonis, et amare. alius suffragat honores
 Tergeminos: alius congesto intorpeat amo.
 At mihi fortunae sequos contemneret ludos
 Et graue Saturni fidus, mea tristia fata,
 Ludus erit: extra inuidiam modo paupere rulta
 Detur inoffensae spatium deponere vitae
 Inter amicorum sui spem pectora, qualis
 Ille tuus Myrtilus, folio quocumq. Ligastri
 Candidior: qualis nullo praedives in aere
 Pulmannus mens. his foris, quorumq. vocaris,
 Veltra Saevumatos te persequar, et glacialum
 Oceanum: nec te Nisi septemplex ortus
 Ne sine ter nudi seruent Garamantes et Indj.

Et merito. nam quas regio ignotissima mundi
 Ortelii, ignorat tua nomina? legi videre
 Et propius, inquit, amplecti, riuemque salutem
 Latta suum? nam si qua olim damnata tenebris
 Aeternis extra Phoebe Lunaeque meatus
 Regna fuerit; tuo radio illustrata serenum
 Accipere diem tandem. quae Sole tacebat
 Longe alio tellus, pedibus contraria nostris.
 Illa tuo caelo nobis vicinior, aptum
 Ignotis caelum stellis iam sufficit; et iam
 Egentis animi plenibus, virtutibus ferino,
 Moribus assuescit nostris, hominesque refugio,
 Auspice te humanis molliti legibus optant.
 Ut mihi iam Afridae notas toto orbe volucrias,
 Et Iuvenem plures armis sibi subdere mundos
 Optantem cartent. Longe tua gloria maior
 Ortelii, qui non armis neque viribus ullis,
 Sed sola mente ingeni clarisque repositis

Hanc molis immensa, medio quanta aere
pendet,

Aeth' nona cunctis, potuisti subdere solus.
Imperijs hominum est cunctis dare poena
cuncta,

Brasilia quâ levis sua percutit simplicitate.
Marte animus multo nobis: iam Belgica bandis

Ney rapit vna tuas: quarum neq. litora Calpes
Aut rupes Abylae: sed meta est ultima longe
Agis uterque polus. Has tu tibi pone columnas:
Hae tibi, dum tarbo labentur sidera caelo,
Ney Abrahamae tuus nomen Landeq. tacebunt.

D. Abrahamo Antelio Haegras
pfo Regio Vist. Giselinus Ad
pouebat. Antwerp anno M.
D. LXXIV. kal. febr.

Has tabulas primus Mylius signauerat: inde
Pulmannus Vitor tectus inde tibi
Osteli humanum tridant perferit: ut Albi
Ipsius in numerum tibi solidum ortus eat.
Di facite homines cunctos, quos seruat in Albi
Osteli: seruat serua perferat.
Antwerp anno M. D. LXXX.

[Afbeelding]

[Non Timebo]

[Arnold Mylius]

[Aantekening]

Ut est sola Bonorum vera Amicitia,
 ita est inter homines valde rara.
 Probitas etenim laudatur & alget.
 Si tam propter se vulgo Honestum
 placeret, quam propter speciem &
 gloriosum nomen: non videremus
 infanda ista apud quosvis
 verum omnium adlectoria. Sed,
 seu, quantum est in re. INANE.

D. Abrahamo Ortelio, geogra-
 pho Regio, amico unico scri-
 bebat Arnoldus Mylius. XVII
 Ianuarius M. D. LXXIII.

[Gerardus Falckenburg]

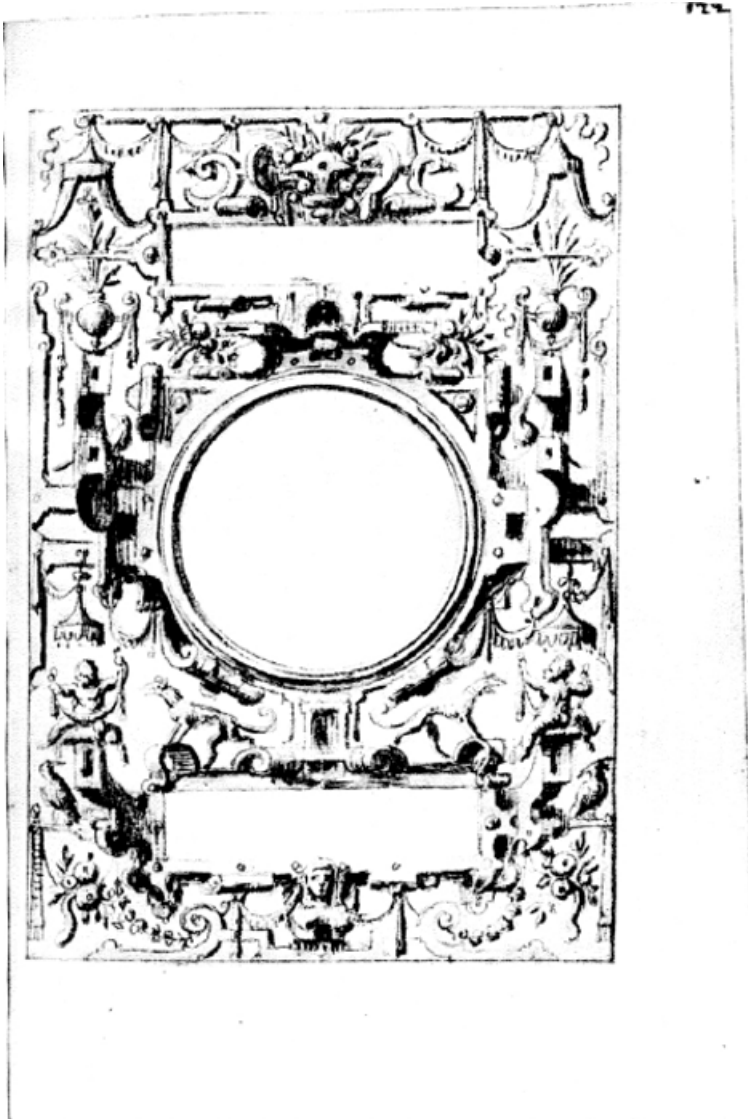
[Aantekening]

121

Οὐκ ἔστι τι πρὸς φίλων ταπεινὸν ἀνέρι. πάλαι
 ἂν ἦν πόνος πιστοῖς ἑστέον καὶ ἄλλοις ἀστυ-
 λατοῦσιν : ~

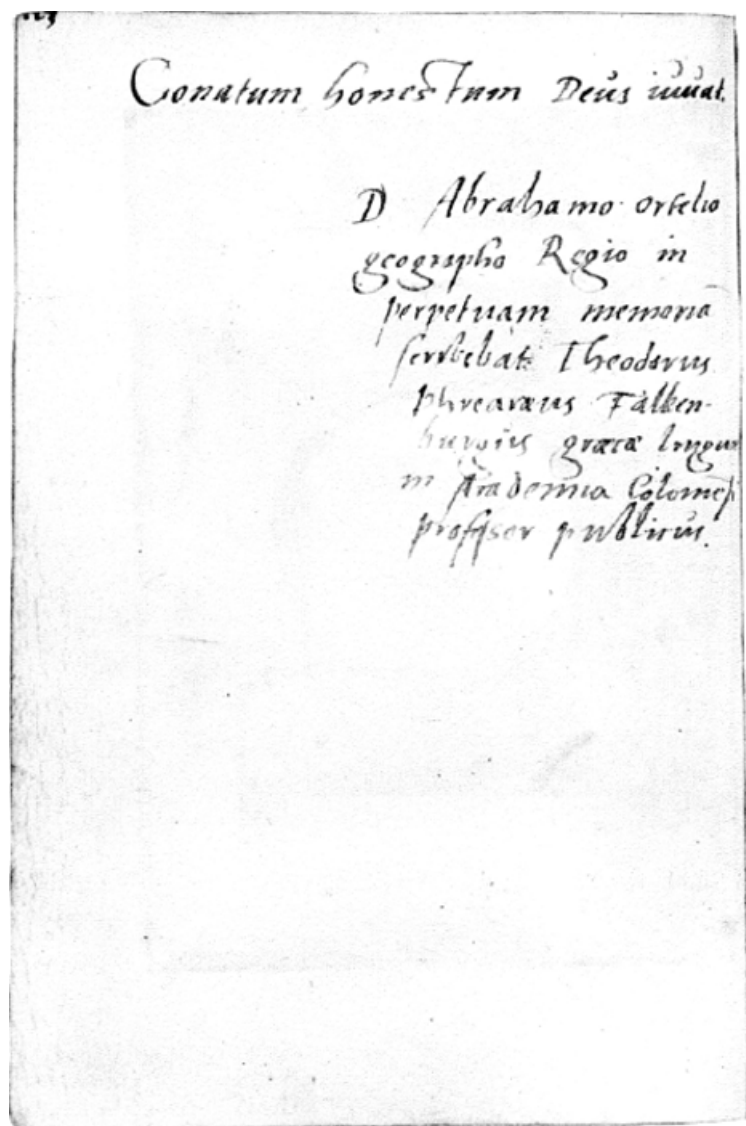
D. Abundano Orkio, vio-
 gario Regio, amico suo
 meo scribat Gerardus
 Falckenburgius Nonioma-
 gus, Frankfurt. ad Mo-
 nam XIV. vii. dy. an.
 1517. 10. LXXV.

[Afbeelding]

[Théodore Phreabaeus]

[Aantekening]

[Nicolas de Rhedinger]

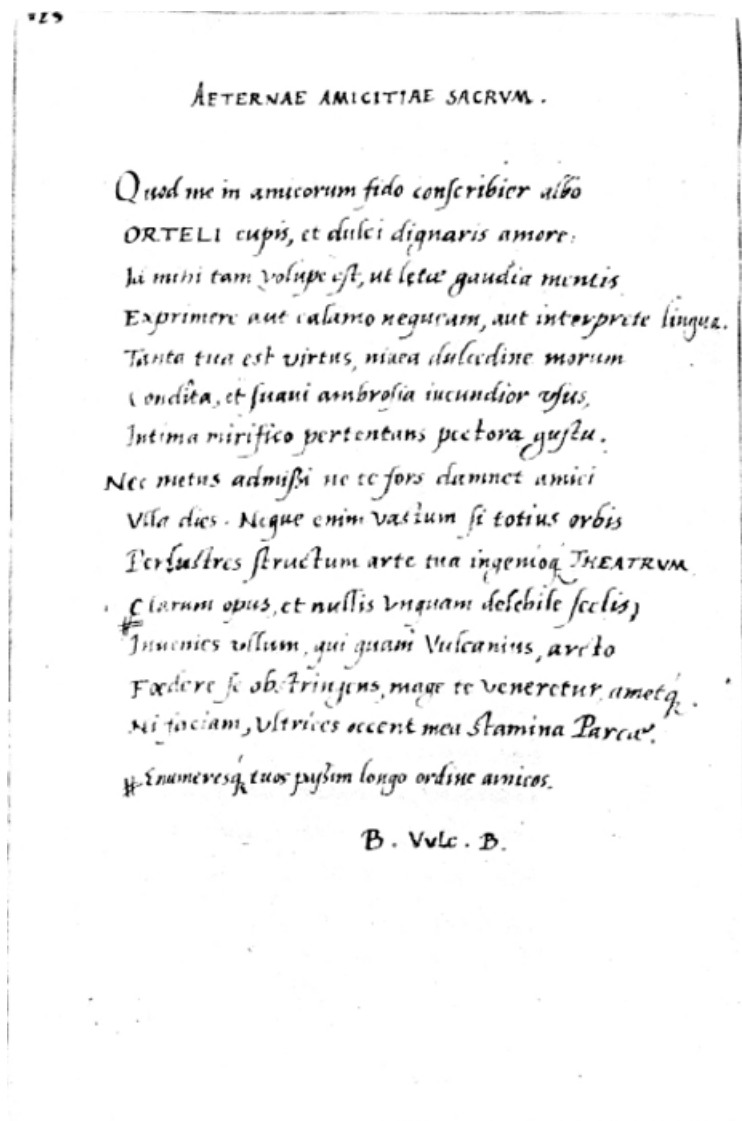
[Aantekening]

Inuentum nuper se iactat Iherus ob orbem:
 Ad radium, Orteli, sed nihil ista tuum.
 Namq. una socias veteremq. nouumq. tabella;
 Et nouus ingenio est orbis Vterq. tuo.
 Ergo orbis matrem, si te, Natura, Vocamus;
 Orbis te Orteli quis neget esse patrem.

Nicolaus Rhedinger à Strisa F. hœc ad
 scripsi, non rogatus, sed mea sponte; neq. ut
 libellum hunc ornarem, sed ut meipsum.
 Quid enim posset mihi accidere honorificentibus,
 quam in eorum numero, qui summi ipsi te
 summum, Orteli, Virum obseruant quasi in
 bono lumine conspici. Ignosces igitur, Orteli
 clarissime, ambitioni huic meæ, & a quo
 animo feres, ut locum, quem mihi in hoc libello
 vltro sumsi, perpetuo erga te studio & observa-
 tiâ tuear. Quod nisi fecero, patiar eodem
 libenter, ut nominis mei non modo subscriptio
 nem ex hoc albo, sed et memoria ex aîo deleas.
 Ex Silensiorum Metropoli. M. Nouemb. 1610. LXXXIV.

[Bonaventure de Smet]

[Aantekening]

[Adrianus Damman]

[Aantekening]

149
 Διὸς ἀνέστη παλιν ὄφειλ' αἰ Χάρι
 ὧν ὄφειλε, ἢ χεῖρ' ἰτὴν αἰ εὐρυῖν,
 ἢ τὸν αἰατοῦ εὐρύος ἐκτετατὸν ἀνέστην.
 Αὐτὴν ὅ δ' αὖτε ἀνέστην αἰατοῦ
 ὅταν ἢ, ἐξ ἀνέστη ἐν αἰατοῦ
 καὶ ἢ αἰατοῦ περὶ αἰατοῦ, ὅταν αἰατοῦ.
 Σανδὸν τε ἢ αἰατοῦ ἐν αἰατοῦ
 μηδὲν ὄφειλε τὸν αἰατοῦ τὸν αἰατοῦ
 αἰατοῦ τὸν αἰατοῦ ἐξ ἀνέστη ἐκ ἀνέστη.
 ἐκ τὸν αἰατοῦ. Demibiterna hominum amicitia
 A. D. Damman.
 Sextan clortell' seauerer ^{sacrum} laudum,
 Viriculis dispar in prebiberet iter.
 Fubias (ut juma est) dices penetrant ad ludo
 gaditus Herculi sunt monumenta pedis.
 Illa, sed ingentis sunt quantula portio terra,
 Quam regalis dicens indiq' pulsat aquis.
 fise omnes tractusq' maris corrasq' accēte
 fluminaq' clortell' dextera docta fuit.
 ex tempore.
 Adrianus Damman
 Quintanus.

[Marc Geerarts]

[Aantekening]

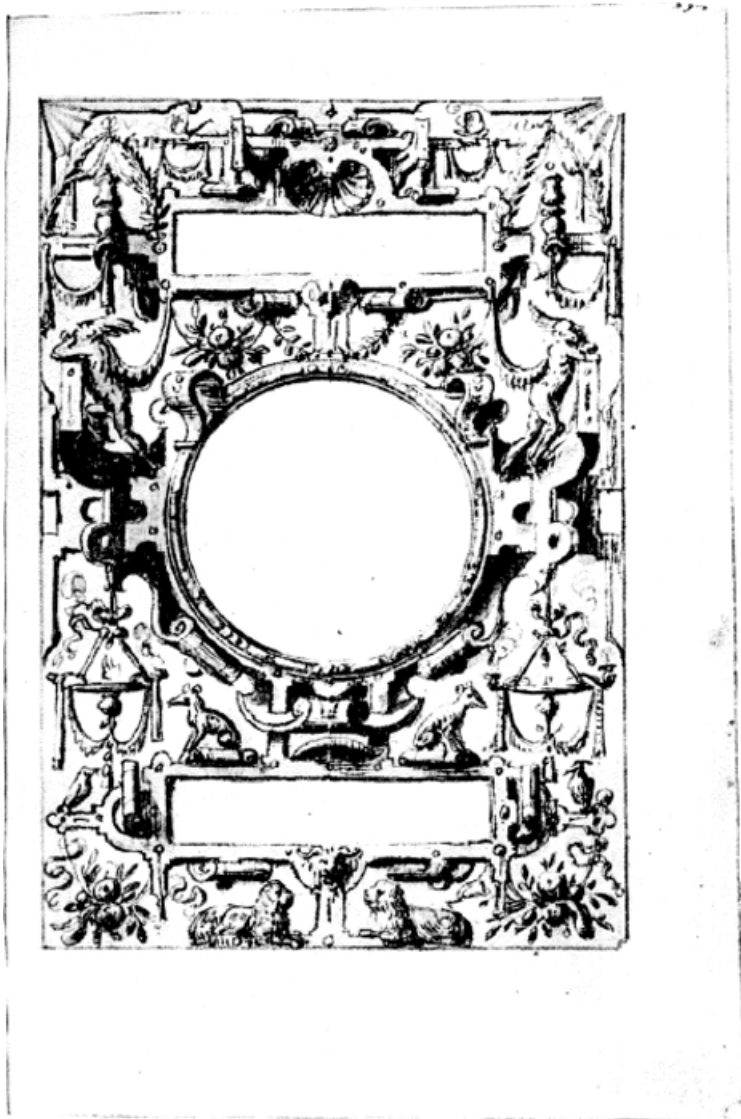

[Portret van Fadrique Furio y Ceriol]

[Aantekening]

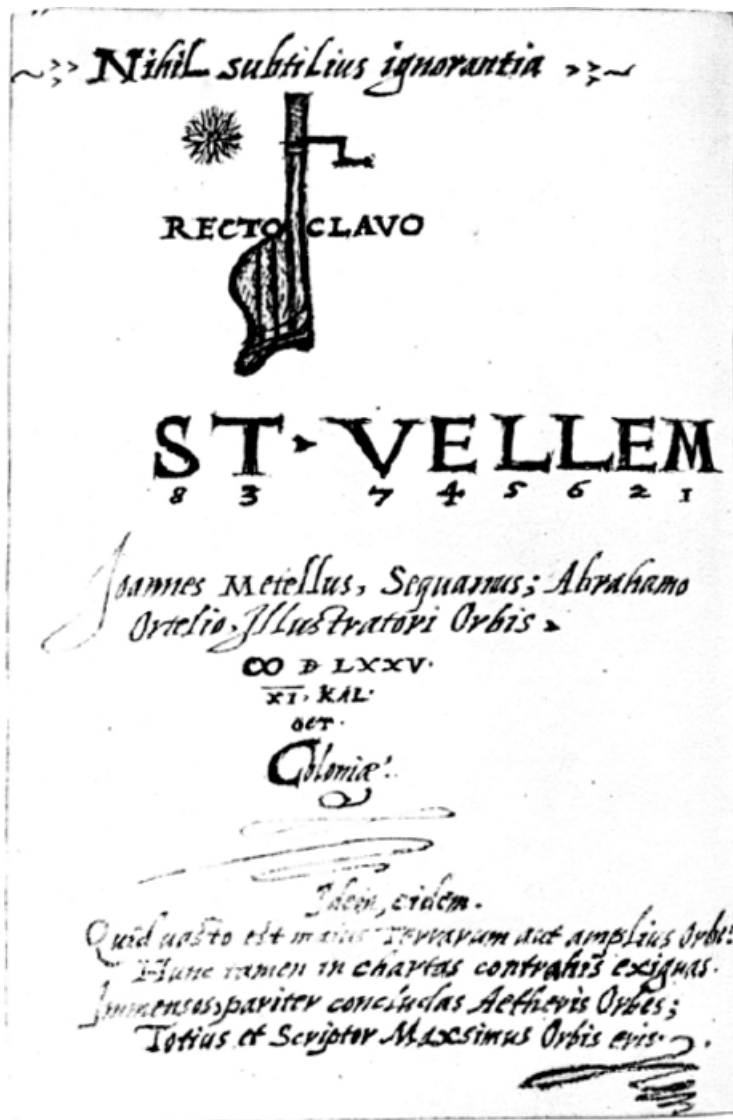

[Afbeelding]

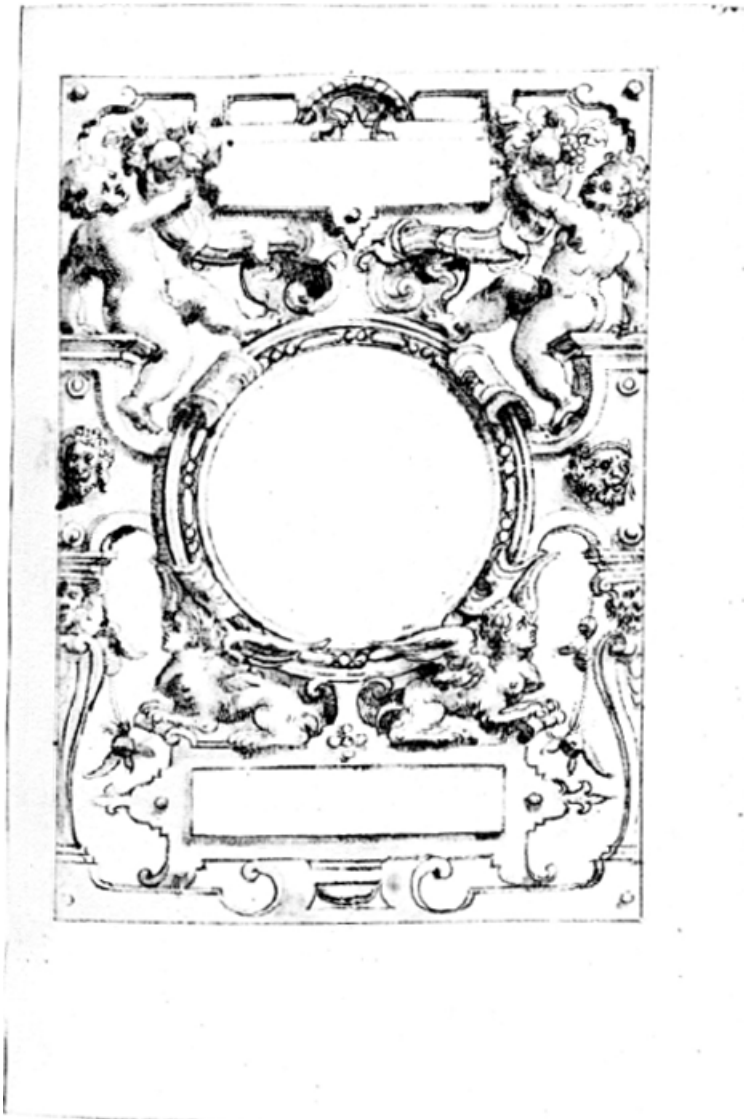

[Jean Matal]

[Aantekening]

[Afbeelding]

[Stéphane Vinand Pighius]

[Aantekening]

39
 Ex vasto Oceano & gurgite barbare
 Coelesti à genio cymbula fictilis
 Ad portum, & placitae turbae Iolyminia
 . Ducatur facili manu

 Stephanus Vinandus Pighius
 D. Abrahamo Ortelio amicitiae
 Simbulum iubens posuit Coloniae
 Agrippinae Anno Chri MC D. LXXV
 XI. Kal. Octobris

[Etienne Wynants]

[Aantekening]

[Pietro Bizzari]

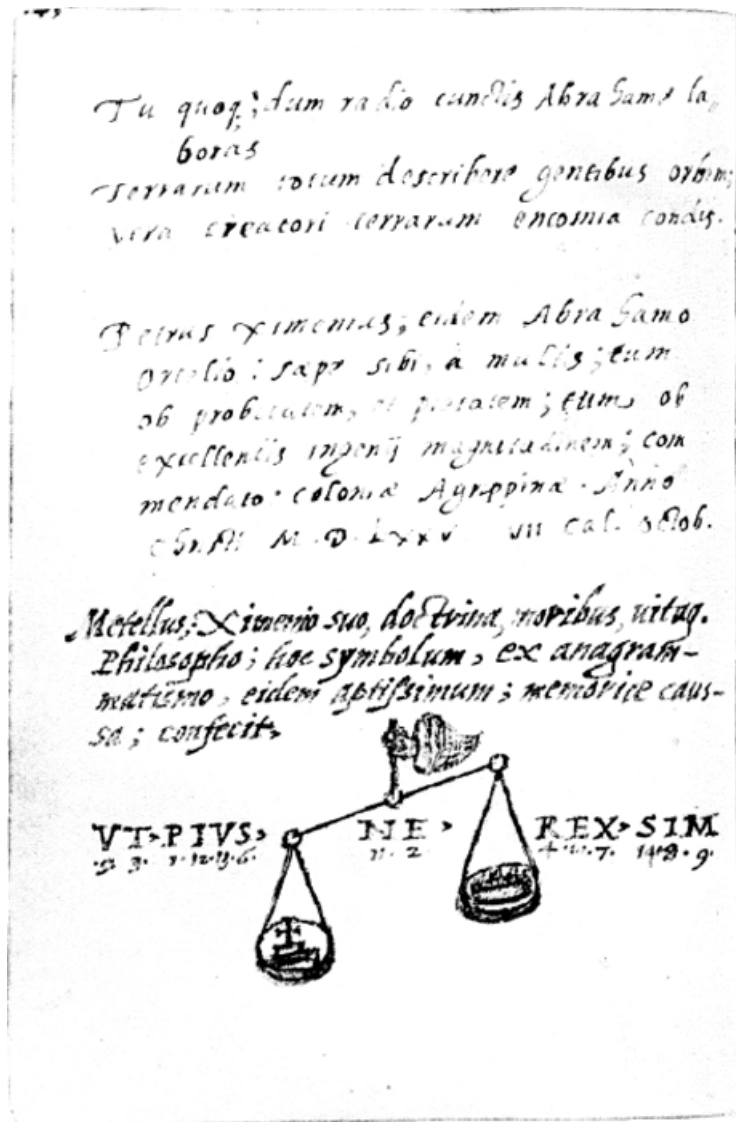
[Aantekening]

XXVI. Die Septemb. 1575.
 Cum hominis uita longè breuiss.^a
 sit, prudentiss.^e agunt, qui eā, aut
 re bellica, uel praeclariss.ⁱ ingenij
~~dotibus~~ monumentis propagare studet.
 Maximis ergo laudibus euehendus
 es, doctiss.^e ORTELI, qui eximijs ani-
 mi dotibus undiquaq. ornatus, &
 hominis aeternitati consulere, et de
 humano genere p. opt.^e mereri stu-
 allaboraueris. Itaq. digniss.^e es, qui
 in Orbe foelix & diutiss.^e uinas,
 postquam orbem plurimis incognitu,
 ita illustraxis, ut in omnibus inno-
 tescat. Macte igitur Virtute,
 SIC IT VR AD ASTRA: ~

 Tui amantiss.^e & ob-
 seruantiss.^e
 Petrus Bizzarus,
 Sentinas. ~

[Pierre Ximenius]

[Aantekening]

[Franciscus Sweertius]

[Aantekening]

[Bartel Bodegem]

[Aantekening]

זכור ברוך בארץ ברוך
Quid? Unde? quo?
 Abrahamo Ortelio, Ferrarum orbis
 illustratori; virtutis admiratione
 tantum, & amicitie in posterum
 membra esse ductus, absenti
 ro. eius scriberet, Colonia Agripp.
 Id. 15. 1545. Octobris. die VII.
 Bartholomaeus Bodeghemius
 Batavus.

[Christoffel Plantijn]

[Aantekening]

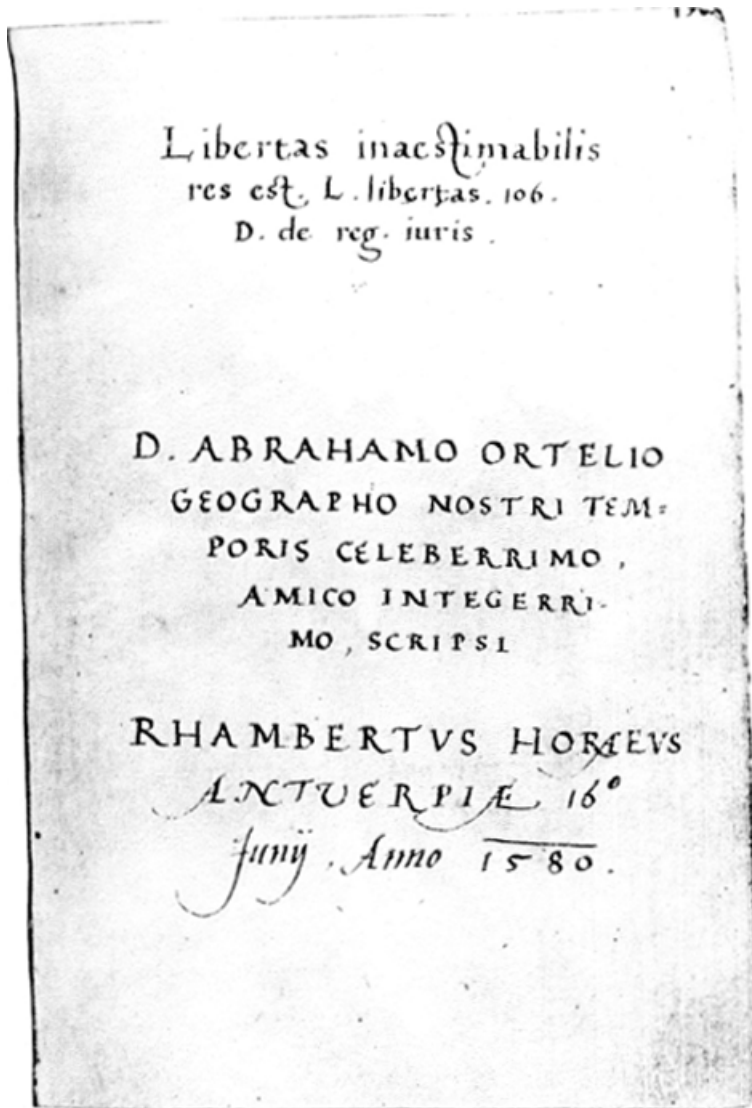
De bien long temps ie me sens obligé
 À tes vertus et Graces desirables:
 Pource mō cueux cest à toy engagé
 D'un sage libre, et liens amiables;
 Qui a raduis, en *CHRIST*, cetôt duxables
 — ven que tu as, mō *ABRAHAM ORTEL*,
 | Prins poin ton but ses vertus admirables;
 Et que, par grace, en moy iay desir fel.
 Sus donc, amy, quittoij tout corps mortel.
 Pour esbē sers à la diuine grace
 De *JESUSCHRIST* lequel rend bon mortel.
 Quiconque en luy se fie, et suit sa trace.

Le saint LABEUR constant, ouurât en PACIENCE
 D'envie et d'envieux surpasse la science.

[Rhambert Horaeus]

[Aantekening]

[Portret van Justus Lipsius]

[Aantekening]

Corvini antiquus vs. Ant. Romanus
Virique Ennius

TIBI
ABRAHAME ORTELI
non visis tuas, sed oris sol;
quem aeternis monumentis
illu.asti.

IVS TVS. LIPSIVS

scripsi

Hoc sancti et perpetui amoris
symbolum.

2. g. d. m. B. a. n. o. r. u. m. IV. EID. SEPTIL.
D. D. LXXIX.

Qui hinc vno velox lapideus fuit
Et qui libenter vetera scripta collegit.
— it. nobis d. p. t. r. K. A. s. e. s.

[Johannes Vivianus]

[Aantekening]

(in parca satis est, artibus
 Res parca rectis, quam Deo
 Sic promouet benignitas,
 Sibi et. suis, suspectat
 Ad largiendum quod vult
 Vnus fructus splendide.
 Addeq. laudes, amittit
 Intusq. vixit, nec bene
 Detrahit inquam Numini
 Secreta mentis pandere
 Penetralia: hinc quid amplius
 Restat, nisi astis inferi?

D. ABRAHAMO ORTELIO SVO
SCR.

IOAN. VIVIANVS NIC. F.
 MERCATOR VALENT.
 ANTVERPIAE IV OCTOB.
 AN. S. MDLXXIV.

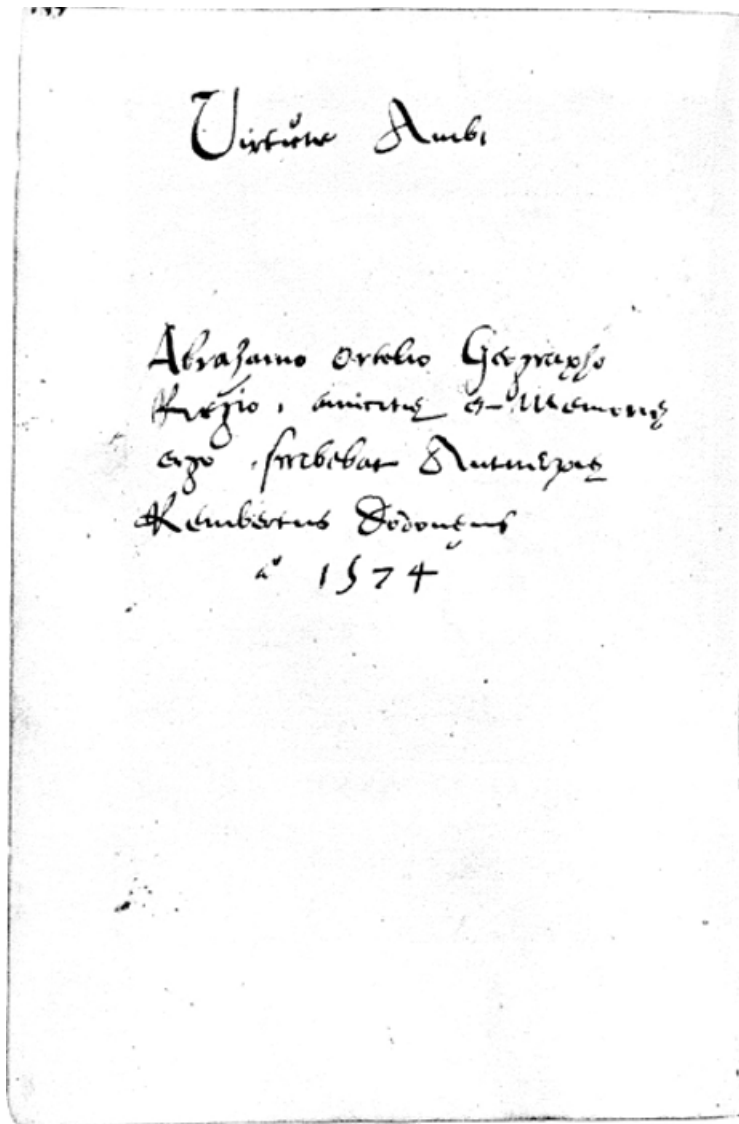
[Wernser Schenck]

[Aantekening]

[Rembert Dodoens]

[Aantekening]

[Jacques Cools]

[Aantekening]

TOTI QUAM DESCRIPSIT ORBI CLARISSIMO, MIHIQ,
 ORBIS TOTIVS CHARISSIMO, D^{NO}, ABRAHAMO OR-
 TELIO, AVVNCULO MULTIS MIHI NOMINIBVS CO-
 LENDO, EXARABAM IACOB, COLIVS ORTELIANVS.

[Cornelis Pruynen]

[Aantekening]

Admirabile illa virtus tua, huiusmodi
 Ortelii. Signa est radiis quam tu
 ut facis, totus. Te amant omnes.
 Non ego ut te amem mendacius sum.
 Sed me ut diligas tu, cuius in me
 causa mixta est, pro geographo
 meo te admonitum et rogatum habet.
 An. 17. 12. 2221. viii Id. Junij.
 Cornelius Pruynen

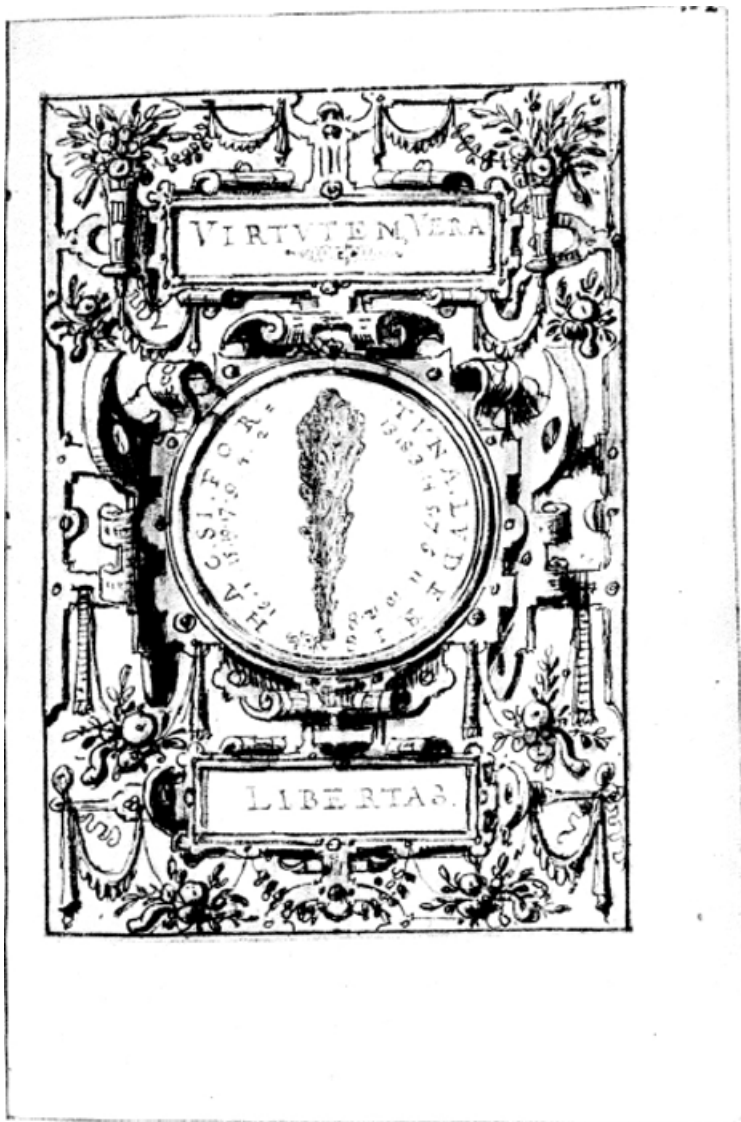
[Arnold Freitag]

[Aantekening]

101

Ornatiss. Viri D. Anabamo Orte.
 filio Hissan. Regis arographo, qui sū
 indefesso labore, in dāq. ingenij dexteri-
 tate luxurianti. Vincula in mundāne
 molis occūcio secutando, osequitur; ab
 solutam nobis Orbis descriptionem red-
 dit: amico de se. O. M. gratitūānis
 ac memoria: ego de in agrammatismo
 APETHES AIONIOY *lymbo*
 scriberet Arnoldus Freitagbuis Ant.
 nechia A tuaticorum. EID. IAN.
 CIO. 15. LXXVI.

[Cornelius van Kiel]

[Aantekening]

NULLA QVIES SI VINCOR.
 D. Abrahamo Costelio, Geographo Rudio,
 studij indefesso viro, CORNELIVS CVSTIANVS
 Difficilis hinc arminit sui anagrammatismi
 amictus causa prebatur
 Antwerpæ 1596. Kal. febr.
 Non Palma edit pondus
 Sed surgit aduersus, graui:
 Sic primis Laboribus
 Viget studendo Costelind.

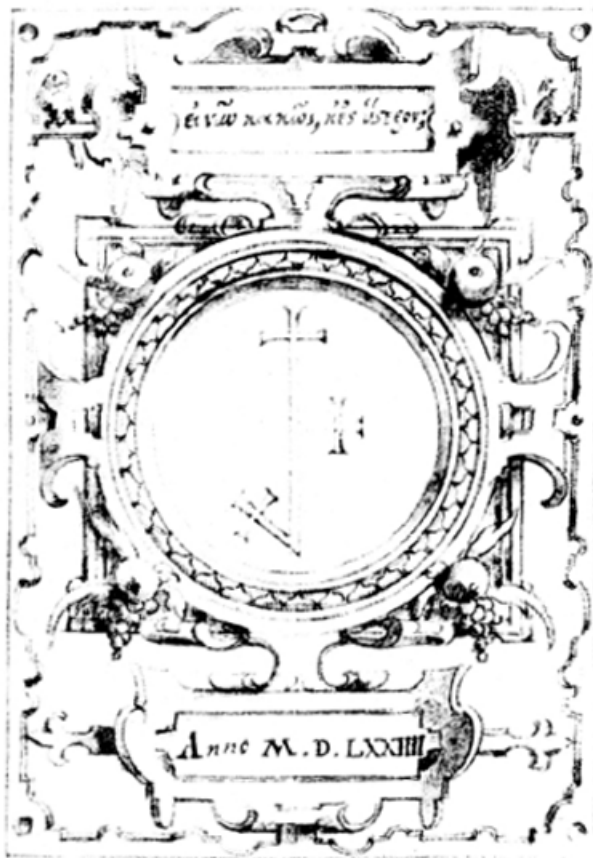
[Cornelius Brinctus van Amersfoort]

[Aantekening]

Si male nunc, et olim?

Ὡς ἄρα ἐστὶ πολλοὶς ἐν ἀνθρώποις μέγιστον,
 πένθος τὰ ἀνθρώπων ἄλλοι ἅμα φέρει.
 εἴτ' ἐν νῦν καὶ πένθος πολλόν, καὶ ἄλγος ἄριστον
 πλεονεξίᾳ, εἰς αἰὲν ἐστέον ἅπαντας;

Abrahamo Ortelio geographo Regio.
 perpetuae amicitiae ergo, suum symbolum
 scribent Cornelius Brinctius Emortorius
 Brugis Flandrorum, ossendit calendas Iulias,

[Portret van Janus Dousa]

[Aantekening]

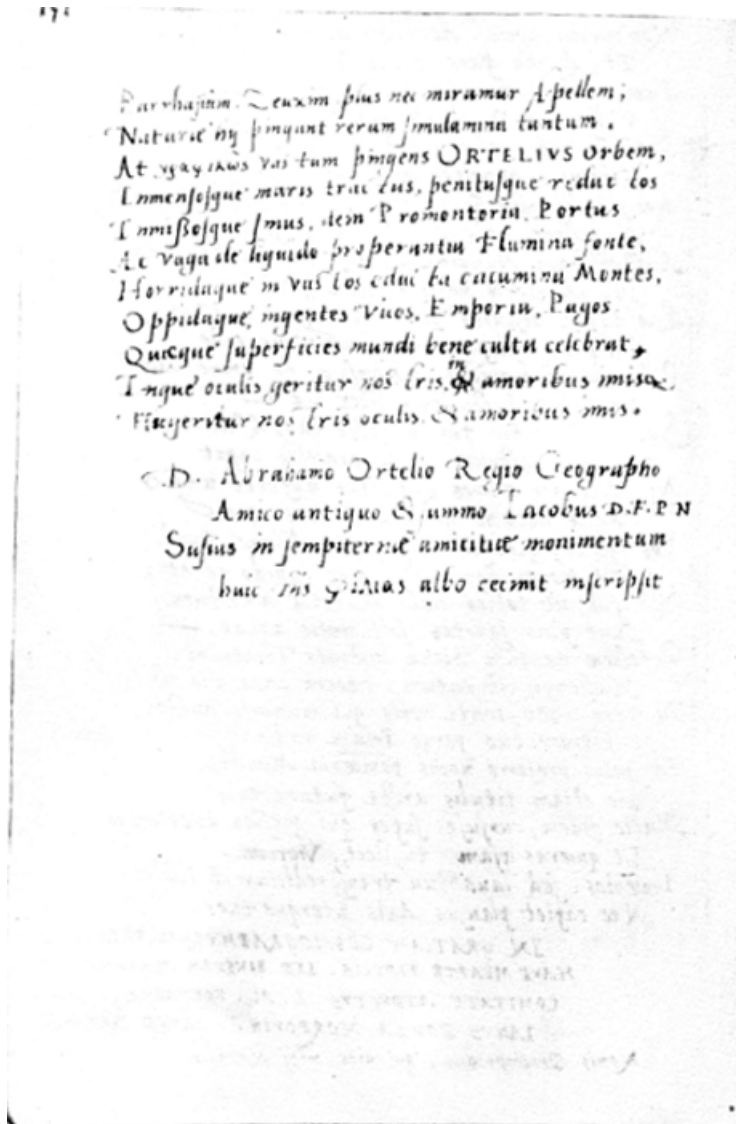
AMICITIAE GRA O SACRATA.

Liber, quidam, adventus, mihi perget Aegei.
 Thyaurum nobis attulit ille boni.
 Signatas Tabulas, inscriptaq; nomina aeternae,
 Federe sacro quos tibi vinxit amor.
 Attulit, & dixit: Album communis amici,
 Poeta, vides expertis nominis esse tui,
 Ah nimium, mihi crede, diu. sed promere cebras
 Carmina, sed gratum te facere Otelio?
 Otelio, cui iam quod non inculta putetur,
 Cum gelidis debet torrida Zona Polus.
 Quosq; lubens uno fest se nectura minore,
 Aq; suo (mirum) vincitur ipsa opere.
 Obsequi impedis. Quid enim mea apta retardem?
 I puer, huc pluteum fer mihi, fer calamos.
 Scilicet Otelio quo debita symbola posim;
 Votaq; tot Poëlio reddere Securi Iovi.
 Insolitis lustrare choris iam cernitur Olympi.
 Calcar & equoreis iam haret tempus equis.
 Sed qui, Abramo, tui plenum rapis aviles? in qua
 Nos maria, & montes; quas agis in siluâ?
 Iam mihi nunc videor catharedas, scandere Xerxi;
 Pandere tam fontes abdite Nile tuos:
 Te ducere ferax, cuius dum copia fiat,
 Haud fugiam. Arctois credere corpus aquis;
 Visurus Gryphas, & Hyperboreos Bescani.
 Vel (Noxa qua Croniū trans mare Zemla iacet)
 Ad Gangem affollare viam, Bacchi q; Colchidas,
 Per Tabin, & Scythici litoris Oceanū.
 Et tua ad extremos vestigia persequar Indos,
 Ipse mea tantum sis Cynosura vati:
 Indos, mane novo quos Sole Aurora colorat:
 Ni magis Occiduis visere cura tibi est.
 Huc quoq; me sedere rapient talaribus aure.
 Nec metuam infames Halcyonum scopulos.

Trecum ego Canibalum menses securus obibo,
 Trecum desertæ littora Brasiliæ.
 Sive Patagonios me cominus ire gigantas,
 Paquathos iubeas seu penetrare finus.
 Et Asiam, quot Meandris per Regna Perude
 Tectus Amazonibus Oregliana fluat.
 Iam iuvat & Capricorne tuo sub sære frigus,
 Austrini hauces & superare Trati.
 Hinc per Pacificum velis audacibus aquor
 Ire Novæ Guineæ finibus ulterius;
 Haud cassam, costumq;, & odora menta parare,
 Cum caryophyllo, cum nuce aromatica,
 (Cuius apud dices minima est iactura Moluccas)
 Astrææ sacrum sed petere hospitium:
 Hospitium, coelo quod prætulit ipse, Moluccas;
 Finitimamve Iavæ visere Taprobanam;
 Aut Pornem, præter Pacem nullius avaram.
 Hei, cur non illo Lar datus orbe mihi
 Littorei tumuli, ac Betaræ valeatis aræ;
 Et genio, & patrio condita rura Lavi;
 Nordvicum, mee regna, mee & cunabula gentis:
 Quisquamque etiam tu mihi, Leida, vale.
 Quia mihi cum Belgis? Gargis fieri accola malo;
 Aut, ubi Libræ ydæos despicit Æthiopas.
 Qua sepe Oceanus gens fortunata Canopi,
 Sæpe Iovem, & Nymphas accipit hospitio.
 Quis scit, ex his iunctum, stibadiq; extrema premitem
 Cum Tauris aliqua me quoq; parte locent?
 Gratia, Abrame, tibi: tu nos volitare per Ortem,
 Tu facis, ut residui non vacet esse mihi.
 Cedite Romani maiores, cedite Gray:
 Nil mihi cum Tabulis iam Ptolemæi tuis.
 I nunc mentiti soboles Hammonis, & unum
 Finge Orbem Titulis non satis esse tuis.
 Evenit, cupida toties quod mente petisti:
 Ecce vides Indos congeminasse tibi.

[Jacobus Susius]

[Aantekening]

[Alvaro L. Nunez]

[Aantekening]

27

Sci p's Gualtero xiv & Regis xiv
 Locabamo omni scographo
 regio, de regis Chorographia
 restauratum, amico suavisimo
 J. Nunez scribat
 In Avignon An. 15. 12. 1506

[John Dee]

[Aantekening]

[Alexander Grapheus]

[Aantekening]

. ÆTERNA MEMORIA .

Suapte natura, aut Divs sic dantibus
 Est comparatum; ut, alter alteri obsequens,
 Aut commodet, rebusve plurimis suvet.
 Id qui haud facit, ferus, profecto, et barbarus
 Est totus, atque humanitatem omnem exiit:
 Iure igitur in terris homo est homini Deus.
 Adductus hae Ortusur sententia;
 Rectum haud ratus, ve, ei bonus quæ spericer
 Dedit bona, in sinu laterent absita;
 Cum, non sibi, at alijs putet se vivere,
 Studeatque rebus comolare maximis
 Mortalibus, sua potest quam maxime
 Industria, laboribus, solertia:
 Haud, passus, ut duntius, cupidi novi

Homines, in orbis circulo hoc amplissimo,
 Sub sole diverso, huc et illuc perpetuo
 Errare ducerentur in discrimine
 Periculose; amplissimas dum visere
 Urbes student, proculque regna dissita
 Regni: aperuit is brevi compendio,
 Longè facillimam viam, qua vel domi
 Tutus sedens, periculo, et molestia
 Omni vacuus, omnem peteret exiliter
 Orbis globum, sub axe utroque confutum.
 Nam, sic ubique stravit aptam, et comodam
 Solers viam, sic expeditam reddidit;
 Ut nulla, quamvis lata, et alta fūmina,
 Non frigidi amnes, stagna, non vasta cœnora,
 Non saxa, rupes, celsa non crœmina,
 Non nemora, silvæ, tetona non inhospita,

Rectumque cursum, et cuncta iter morantia,
 Adferre possint vlla cuiquam obstacula.
 Quo pro beneficio, bonisque uberissimis
 Large datus, cum nemo ei mortalium
 Sat possit imentat, satque vel debitas
 Referre, merito ut promeretur, gratias:
 Auctor boni omnis, magnus Ille Jupiter,
 Aurea merenti omni rependit premia;
 Dedit, futuris vivat Ille ut omnibus
 Seclis: cum semper virens Eternitas,
 Virtutisque vivax, nobilisque Gloria
 Conspicentur, ardent loci in omnibus:
 Et voce, et ore fama nunciant laudibus
 Defesso, in xvum nomen extendat suum.

Alex. Graphicus.

ORNATISS. ABB. ORTELI.

REGIO GEOGRAPHO.

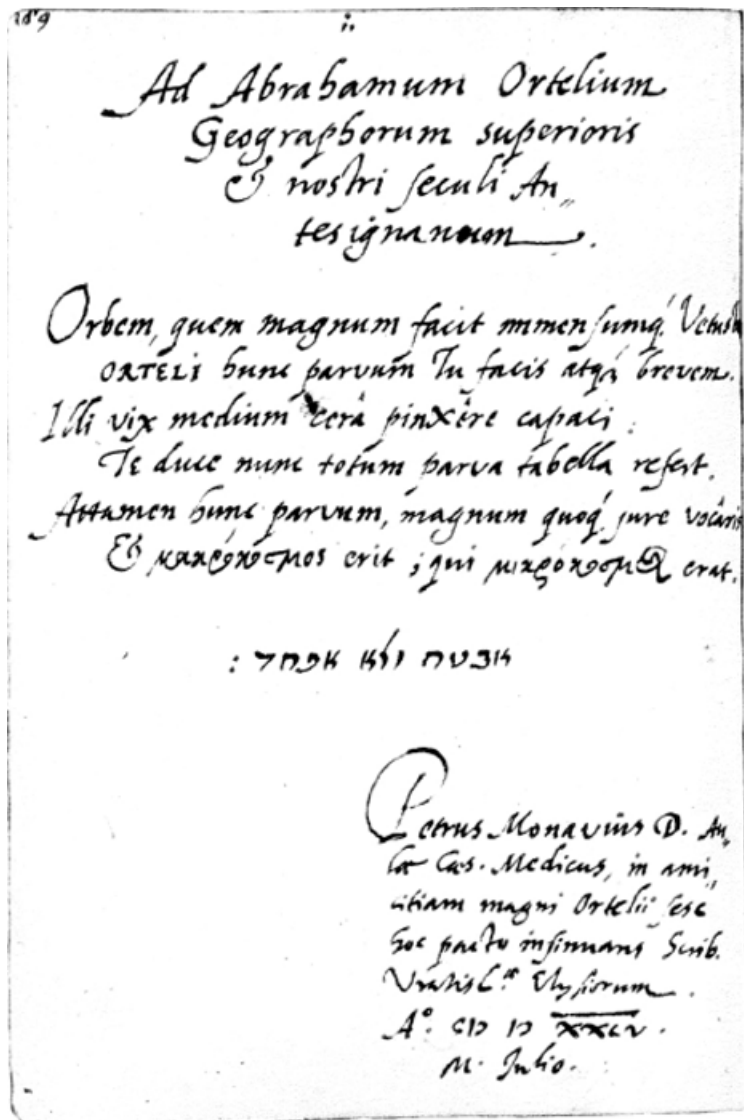
Sunt ab Jove Ortesi hæc tibi data munera;
 Græchia quidem, divina, optima, pecunia:
 At nos, amice, quando non id possumus,
 Quod volumus, ista humanitas prestat
 Tam singulari; carmine hoc incondito,
 Scabroque, nuper hæc quod in doletibus,
 Totas quibus noctes, diesque ægerimus
 Circiamus, ad Rheni rapacis litora
 Armata Nympheis, susimus; quod et tuo
 Amuletum docto in albo simpliciter
 Rudes stylo notavimus: testabimur,
 Hoc nostri animi, et amoris ardens canitui
 Te erga studium, ut, hos donec artus spiritus

Vivat reget, quocunque vel sub sidere,
 Oblivio tui vlla non nos coeperit.
 Hoc minus expectatis a nobis nihil,
 Hoc minus *Orrelli* queamus cum nihil.

. A . GRAPHVS . C . F .
 COLONIA AGRIPP .
 IPSIS KAL . IUN .
 CID . ID . LXXVII .
 SCRIB .

[Pierre Monan]

[Aantekening]

[Johan Radermacher de Oude]

[Aantekening]

Molle lutum tanquam figulus, DEVS OMNIA VERTIT:
Accidit euentu fortuitoque nihil.

Ece, sicut lutum in manu figuli, sic vas in manu mea
domus Israel. Jerem. 18.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Rom. 8.

D. Abrahamo Ortelio Orbis illustratori clarissimo,
amico syncreo, publicè et primate bene merito,
Symbolum hoc suum certissimæ providentiæ divinæ
(communium turbulenti huius sæculi æternarum
solaminis optimi) tesseram, ad animi grati, ac in
veteri amicitia constantis munusculum sua m. p.
Londini, ipsis kal. Maij, anno natiuitatis tēporis 1578.

— Joannes Rotarius Agnisgranensis mercator

[Jacques Monau]

[Aantekening]

Quod nec visum unq̃, et tantum de nomine notum
 Monavium plus q̃ credere possit, amas;
 Victurisq̃ iubes nomen signare tabellis
 et capere hac inter principes astra locum:
 Agnosco genium ingenium, mentemq̃ benignam,
 Et quod Sol castis, hoc Abraham mibi es.
 Ergo ego te lumem, meum nimenq̃, saluto
 Sincerasq̃ tui cordis adoro laus.
 En dextram hanc: bradens si fallo, non arq̃ne, et istas
 Lineolas certo crede tot esse vades.
 Vivite felix cartae, & narrate futuris
 bro Theeo seclis MONAVIORTELIUM.

ABRAHAMO ORTELIO Viro
 longe clarissimo: amico, mihi,
 Ann Vita Deniq̃ sicut, semper
 Luctu cariss° & plurimum obs.
 hac dextera qua munc scibo, fidem
 benivolentiamq̃ perpetuam promitto.
 Uratis. M. AUG.
 MDLXXXV

[Pieter van Dieven]

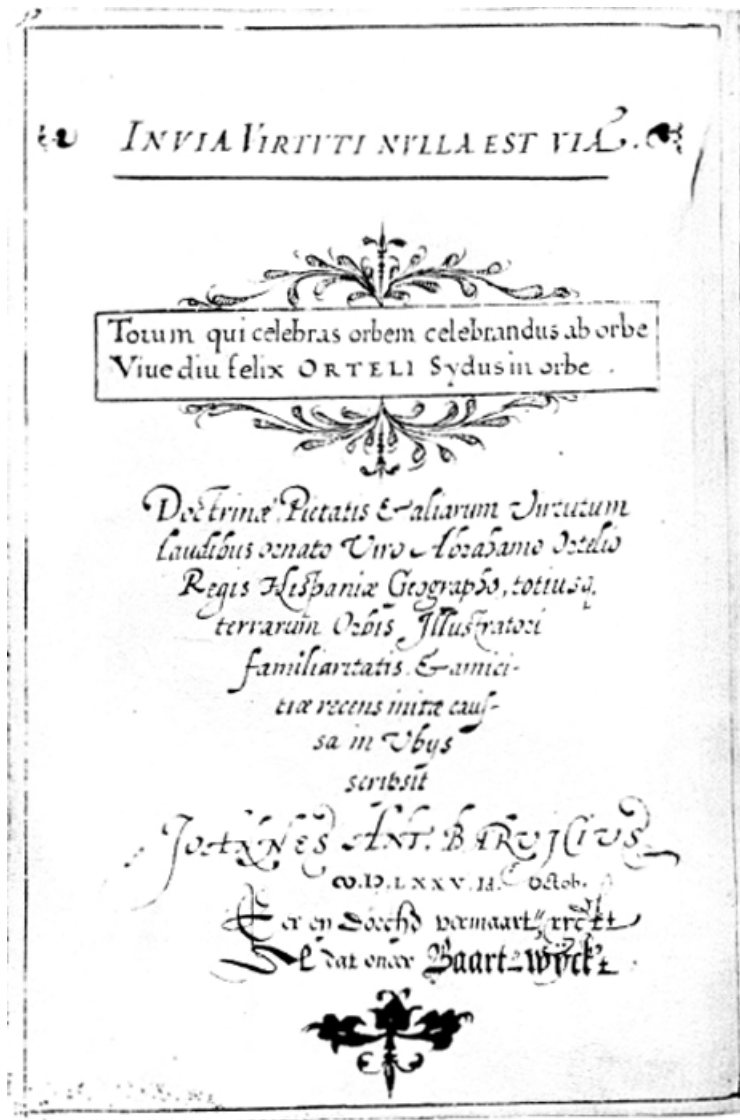
[Aantekening]

93
 Ortel, d. const. groot is in alle landen
 berce dermaert: Daerdige Lant-betreeken
 Ghefiet d. bracht googer in achte dan den
 Griecse. bedecken
 Sultge den naem van ptolomeus. betsoelen
 Sultge vloff der geestige nycusselingen.
 Lubbigen prys sultge van alle solck. en
 bere bedingen.

[Jean Antoine Barvicius]

[Aantekening]

[Portret van Cornelius Claesz van Aecken]

[Aantekening]

AMICITIAE VITERAE SACRVM

Doctrinarum orbem quis neget, absque?
 Terrarum certe impleat, et notius Orbe
 Namque tuos? quem tu tenui suspendere charta
 In varias sectum Tabulas radio ausus; ut ante
 Qui inignobilis, & quasi per nebulam usurpandus
 Humanis oculis ac sensibus obijceretur;
 Nunc idem virtute tu, Genioq; Theatri
 A Solis exoriente Maenadis usq; paludes
 Peruius, Aus trali q; Fretis penetrabilis ultra
 Rhiphaeos montes, & Hyperboreos Gorgon
 Vel Thamyris pateat, Phœbeæ lampadis insur
 Fallor: an Orithys hinc nomen tibi Fata dedere?
 Nota, magis nulli domus est sua, quam mihi montes.
 Quos pici, Harpyiæq; colant: quibus excubet antris,
 Hesperidum, aut Scythiæ tutans pontaria, serpens.
 Nunc & Amazonidas didici, & quæ saxa cruore
 Sparserit Iapeti Soboles: ubi Memnonis umbras
 Annua ævis læso sollemni, ac acce parentet.
 Quid memorem Scythici duo Promontoria ponti,
 Navigijs frustra nuper quæsitæ Britannis
 Omnia tu nostris accessæ, ac pervia reddens
 Cuminiibus, veterum mendacia, prædis avorum.
 Iam Junæ montes, magni incunabula, Nil
 Iam Lybiæ, deserta patent, & corniger Hammon;
 Venimus ad summum: nec abest, quin obijce rupta
 Tangi se claro patiantur lumine Manes,
 Prensori q; manu: Maque dum viscera Matris
 Thesaurisq; Orci, trepidæ & penetralia Ditis.

Scrutantes

19 Scrutantes, cœlum infernas sperare iubemus.
 Hoc &c. avaritiæ crimen (quis negit?) Ihera es;
 Sit q; pretor: nec tantæ unquam contage noxæ
 Pertineant, porro ad Belgas, det Pannis Avernus
 Quas meruit, poenas, at nos, Sine parte pericli
 Vicini, inventis aliorum audacibus usi;
 Usque tuis, in re tanquam præsentē, fruamur
 Muneribus: quæ tu Aedilis novus edere pergis:
 Ornatumq; opusq; tui miremur honores.
 Quo mihi Gumerios, ac subterranea rapina
 Dapnatosq; qor Scopulos, ducē Magellano
 Visere, & intus hos Austri penetrare regibus?
 Nil longas opus ire vias, apage Argonautas
 Hesperios, satis est vel in ima darere Theatri
 Parte tui: satis est Tabulas ex ordine pictas
 Volvere, & immensi posituram ediscere Mundi
 Sat tractus utriusq; Poli, rerumq; per omnem
 Naturæ, quocunque animi nos abripit, ætatis
 Ire domi; ac fluctus tuto sulcare marinos
 Mente vagæ, cuius fuerit dum copia nobis.
 Nunquam sœve Aquilo, nunquam mea vela videbis
 Subricitor Ausfer: patrias sed, Libram, Penates
 Servantem, tua per vestigia ducet Aquanum.
 Vnic, & socio tecum nos sis set Olympe.

[Stenzel de Namslo]

[Aantekening]

Virescit vallante Virtus.
 Locus iungat, Herculem non pigritia, nam otio
 non tenuia, sed labore, inedia et sudore sibi
 autum ad eternam gloriam comparasse, adeo
 ut nomen eius interente sit; ita et artissimum
 creatum, Herculem suis laboribus inuictum
 industria et virtute, perpetuum. nam ad
 perennem laudem sibi comparasse, alius
 gloriatur.
 Stenzel de Namslo 17-26
 septemb. anno 1715

[Jerôme Scholiers]

[Aantekening]

[Guillaume Charke]

[Aantekening]

109
 Ἰσοῦς ἐν ἑαυτῷ τῇ δόξῃ ἡμῶν, καὶ ἰσοῦς ὅλῳ
 εἰς ὑπερβολῶν ἀφάντων ὅπως δόξας καὶ ἑρμηνεύει·
 μὴ καταλείβων ἡμῶν ἐν βλατοῦν, ἀλλὰ ἐν μὴ βλα-
 τοῦν, ἐν τῷ βλατοῦν, πρὸς τοῦτον, ἐν δὲ μὴ βλατο-
 ῦν, ἐν ὅντι. —————
 Si Grahams Ortelius in totius orbis illust. Triss.
 Descriptione sibi perennam Laudem: Domine
 Siquid et toto oculis praecurrentibus incedibilem
 Nobilitate Valitatem attulit: Dei Opt. Max.
 in hac omnia ex nihilo, et solius Verbi
 potentia sine machinis condidit et conseruat,
 quanta visio est, et quam inexhaustibilis
 virtutudo et sapientia. Namque vero eisdem
 perfruendum quantum ex se sunt sapientia po-
 tenti s. Deum amor et observantia.
 A. ABRAHAMO ORTELIO GEO-
 GRAPHO PRÆF. ANTIST. A.S.
 ORNATISS. CHARISS. CIVIL.
 CARCUS CAROLUS VI GENSIS
 AETERNI AMORIS ET FIDELITATIS
 NUNTIUS V. N. F. G. M. P.
 VIII. KAL. DEC. MDCLXXVIII.
 WINDSOR.

[Gérard van Corck]

[Aantekening]

*Ad Virum Clariss. D. Abrahamum
 Ortelium Geographorum Principem,
 ex nominis anagrammatismo
 Epigramma.*

ABRAAMVS ORTELIVS.
 MERA TVA LAVS, ORBIS,

Euehit artificem, si, quod perfecit, ab omni
 Laudarier dignum est opus:
 At tuus ille labor laudem parit immortalem,
 Superque-gressam ceteras.

Fallor? non equidem, causam docte Orтели Sabeto:
 TVA MERA LAVS, terræ-ORBIS est.
 Nam per te, in lepidis licet hunc peragraré Tabellis
 Oculis manuque peruium.

Arduum opus! quare Laus hæc nec in Orbe peribit,
 Nisi ille concidat prius.

Macte, Theatro Orbem qui inferre potes, Virtutis
 Theatrum et ipse es, Orтели.

*Virtutis doctrinæque tuæ cultor scripsi. G. suberinus atq[ue]
 Van Corck. Antuerpiæ. M. DC. XXCIX. 25. Junij.*

[Christian Isaac]

[Aantekening]

109

שם בניו שלך נאה לך ואתה נאה
 לשמך אדוני אוריאל כי הוא
 ואפריע ומסכים פקם אור של
 יעקב כי של אורות שלך נאום הקטין
 קריסטיאנוס יבחר.

Christianus Isaac.

[Jan Isaac]

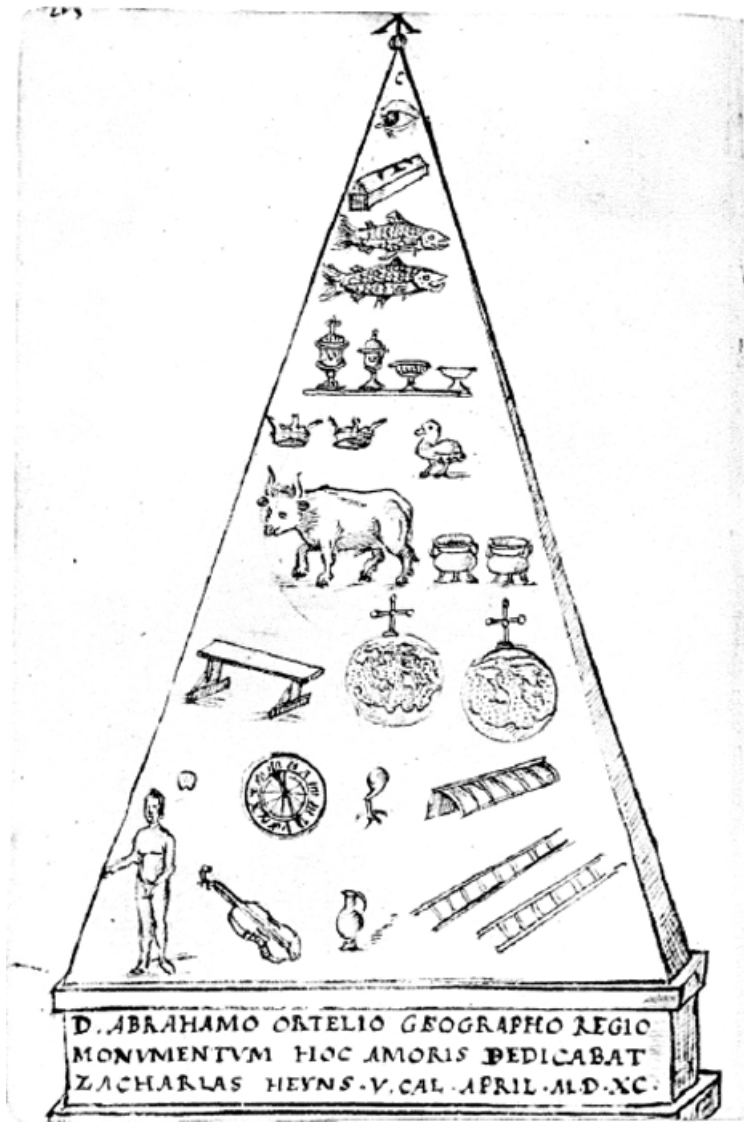
[Aantekening]

אטער אברהם אבינו אטער אולין
 היה רבו ה' קום התהלך באין אברה
 ולרחבה כי אך אפנה היה ראוי אברה
 זאת כן אלה אברהם אלהינו הנה
 להיות סבר פלגך ברכת יצחק לענק
 אברהם האלהים הוא הטמים וחטאת
 הארץ ורוב רון ופירות וג
 וברי מאור ימים תרמין מאן וטון
 חסדך ורחמך יאמר חסדך אלהים
 בחסדך גדולך מוסף יהיה לך עם יום
 הנסחא זאת שחידת יחודת חסד רבית עב
 ולא תבנה ענק ולא תגס לחתך
 אמן נברך בעולם עי יוסף יעקב
 ה' יחיד אלהינו שנה אך עב
 ועולתך.

Hebräer
 Litteratur
 professor Colonie Scripsi
 + Octob. a. n. 1575.

[Zacharias Heyns]

[Aantekening]

[Hugo Favoli]

[Aantekening]

LIS

Aeternæ Amicitiae Sacra

Quod ævūscula tūc fedare poemate
 Jussit ortu virtutū ornate tuarū ^{mostrare}
 Candor, amicorū nos Lex Prælia pæna
 Criminis immerito corrupti punit alij:
 Rusticitas nam nostra doli nos eximet om̃
 Suffragane mali: Tua virtus candida doctis
 Nota viris, Orbi perquā nobilissima terre,
 Mecum præcone cari dignatur, & alto
 Venturis tradi seclis doctissime plectro.
 Cū celebrem insignis famam doctrina parant
 Præclarūq; dedit hūmā, quo vix licet vstra
 Progredi, & est variis concessum vincere metā.
 Ergo quod incompis cōmittere versib; aūsa est
 Nostra verecūdo suffusa rubore Thalia,
 Consue gressu comi, Græq; amplectere vultu,
 Incompositq; tuo versus dignaberis albo,
 Sim licet argutos inter velut anser olores

H. Favoli. aed.
 V. Ros.

[Paolo Giustiniani]

[Aantekening]

occasio diligenter est amplexanda
 quando Rosa si non maturi decerpita, matura scilicet
 et spina aderit - / Quia laetitia hinc originatur
 το γόδοι ἀνυμνῶν ἁπλῶς ὡς ὁ γόδοι κρῖν ὡς ἡ δὲ
 ἁπλῶς ἐν γόδοι, ὡς γόδοι, ἀλλὰ ἁπλῶς
 Poet. occasio scilicet totius aut globuli insistentie
 p. a. mercurio. calarza. cometarum habet ut regna
 Per comas laetitia del virtuoso sup oculo
 infirmitas impato dal s. em. male che serui
 feci del fene un par conuenim ognuno abbracci
 Per seruari Paolo giustiniani
 quiper compia: b. ch. de. p. a. b. k.

1578

[Jacob Hoefnagel]

[Aantekening]

fra le altre Gratie di Dio mi
 ha fatto mi l'infuso questa f.
 una non delle maniere deper
 fatto reputato degno essere
 del numero delle Amiche pro
 tanto virtuosa edotta ed alta
 di questo libretto. M. Abrahamo
 Ortelio Geographo Regio: Lij.
 Jo (desiderando ogni felicità e
 prospero successo nella sua sa
 po scritto questo di una mia
 f. deano Et confirmatione Apo
 Apostolica. Dat. 28. Julij 1575
 in Brachia
 — q. Obiit sempre
 Jacques Hoefnagle.
 Et tunc —

[Jan Gevaerts]

[Aantekening]

Amicitie. Aeternae. Sacrum.
 Non sunt Orteli non sunt mea carmina tibi
 Nec sunt amicorum, sint celebranda libro.
 Musa mihi rudes esset, sunt tibi ad vota laetare
 Serpit quum quicquid dicat Apollo mihi
 Velle sed offendunt, mihi, mutua fœdera tecum.
 Dulcis amicitie, quæ tibi metra datus.
 Semper enim optavi Musarum, dotibus aures
 Artibus & claros ioculare, mihi.
 Cumq; tunc primum mihi cognita gratia lingue
 Vixit, & ingenij dextera forma tua;
 Perpetui tecum, & olui mihi, fœdus amoris.
 Dum mea vitalis spiritus ossa requit.
 Ergo prius si quos dignatus amore fuisset
 Libro hoc cœdanti quæ tibi metæ, & ipse
 Inter eos & ego (modo dignus haberer amicis)
 Esse amicus, cupere pars aliquata tua.
 Non mihi succedet tibi amore secundus amicus,
 O decus Orteli, presidiumq; meum.
 Carmina habet, inter sociorum scripta tuorum.
 Nominis extinet & monumenta mei.
 Dn. Abrahamo Ortelio, Geographo Regio
 amico sue & huius, scribitur Jan Gevaerts
 Turmhoutanus Antuerpij. Aduatuna
 Id. Kal. XBr.
 (1) D LXXXII.

[Andreas Schottus]

[Aantekening]

MEMORIAE AETERNAE
SACR.

Laudabunt alij Pompeios atq; Lucullos,
Et Scauros, quorum audita fama polo est
At tua arcelebrent tā clara Theatra Quiriti
CAEELI, o patrū lausq; decusq; sole.
Is est tandem populo pelagus, maria oia, Ponti
Indiorumq; patrem, das radio Oceanū
In nantemq; globū telluris in aequere riuos,
Atq; Isthmos, portus, flumina, stagna, lacu
Habereq; exstantes, valūt aita Germania, mōte
Quid moror? hanc Terrae machina tota tua
Poenices alij exhibeant, cū tioride parcos:
Maiores Aethiis numeri tu dederis.

ABRAHAMO CAEELIO GEOGRAPHO
LEGIO CIVI SVO BENIVO-
lentiae & gratulationis ergo
AND. SCHOTTVS FR. F. LIB.
AETH. PEN. CYR.
H. M. D. M. A.

[Otto Vaenius]

[Aantekening]

23

Cic.

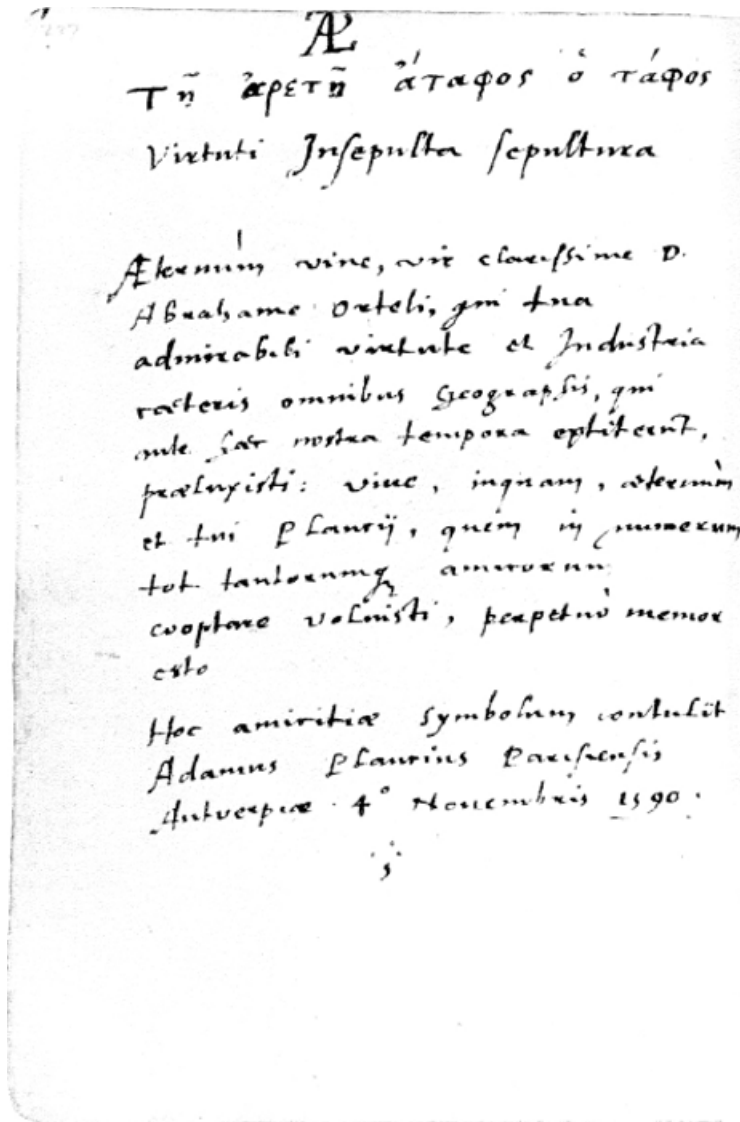
Non solum ipsa Fortuna caeca est, sed et
etiam plerumque efficit caecos qui complexi
sunt. Itaque illi efficitur fastidium ferre,
et contumacia: ne quidquam insperante tri-
tunato moderabilis fieri solet.
Atque hoc quidem videtur, ut, qui antea
committunt iniquos mores, impetant potestate
propter alios immutare. Item ab ip-
sorum avaritia et indulgentia novis.

Contra Ode ortu, amicit, quamvis
Fortuna et honore tibi imbecis,
perpetuo amor candore, prosequunt;
Ne magis qualiscumque Fortuna capet,
tua Amicitia non dimovebit.

Otto Vaenius Batavi, Lugdunensis.
M. de la Croix
XIII. Octobris
Anno
1635

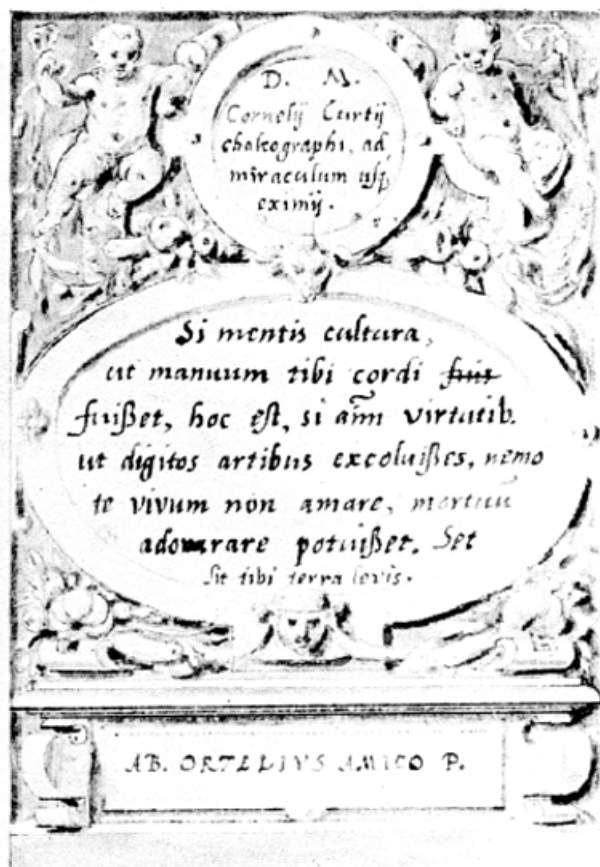
[Adam Plancius]

[Aantekening]

[Cornelis Cort]

[Aantekening]

[Petreius Tiara]

[Aantekening]

17

Amphioxymata hinc et Attentum
 Astra laborantis sustinere fecerunt :
 Nunc maria et terras semper membra
 fixet et Astyanax ante Abraham tuum.

ABRAHAMO Ostale Geogra-
 pho praestanti & amico quavis a fa-
 cie ignoto non tamen ultimo, scri-
 bebatur bonorum omnium atque exor-
 torum admirator et amicus propen-
 sissimus. Petreius Tiara fecit
 die Kal. Mart. Anno 617. 12. LXXX

[Leo de Meyere]

[Aantekening]

Tu non es nulli asthis inspicere ois
 Proceris, et sine nullo Deūis specio.
 Mō eni nullo triplici dare lūmina mundi,
 Quā diu radis intem, solo
 Horā, quāvis, fuit, quāvis, et hōis, et hōis.
 Inspicimū humanis subditis, ois.
 Et tantū notis vice Deūis, et hōis.
 Vos modō, mox lūstrat lūc, et hōis.
 Quid mirūm tibi, carum, et hōis.
 Nonen auct vates quāvis, et hōis.
 Dno
 Abrahamo Oratio
 Geographica Amstelred.
 Leo Meyere Intrep.
 Auditor Amstelred.
 Dno
 Intrep.
 ANNO
 1715. 1716. 1717. 1718. 1719.

[William Camden]

[Aantekening]

Quanta Pelusio debetur gratia cui.
 Ortelio Eduarico debetur gloria tanta:
 Cui sua sacra Deus pandit, secreta Naturae
 Explicat, & totum mundum Natura reclusit.
 Quem lunde Accorant, dictas, probata, sceleris.
 Quam sibi templum Virtus inuicta sacrauit.
 Sed sibi obortus laudandum carmine laudo.
 Ortelij nomen viduaro carmine dignum.

Suauissimo amico, & Ascolissimo viro Dno
 Abrahami Ortelio & filio Reg. 1117.
 Georgio & filio, Antiquario.

Vindicta.
 Guilielmus Carleus Lemaire
 reuerentis amicitiae & gratiae
 & sibi aduocatus sum.
 Ortelij nomen deus
 amicum & opem

Quam sibi templum Virtus inuicta sacrauit.
 N. Sal. Ortelio. 17. 1557.

Amici mei maxime tunc, iunctis,

[Balthasar Moerentorf]

[Aantekening]

ABRAAMVS ORTELIVS
MVSÆ ORBIS ALATVR

*Placuit ut cithareis lustrando scribas oram
Omnia vides seuo seuere Marte sonant:
Ergo peribit honos (infir) cum lucco terre.
Et cithars antiquum, nec magis mundus erit.
Quem Bellona premis, MVSÆ nunc ORBIS ALATI
Mando, nec ingenij doneget Ortel opem.*

CLAR.^{mo} VIRO
D. ABRAHAMO ORTELIO
GEOGRAPHO REGIO
*Hunc nominis eius anagrammatismum.
Amoris perpetui notam
M. L. scribebat*
BALTHASAR MORETVS
I. F. PL. N.
A nuncupie. VIII Kal. Octob. M.D.XCVI

[Portret van Gérard Mercator]

[Aantekening]

*Suprema mundi optima .
Doctissimo viro D. Abrahamo Ortelio
Geographo Regio, longe amiciss: Et di
lectissimo Gerardus Mercator in
Symbolum perpetue amicitie scripsit.*

*Duisburgi 8 Kal. Octob.
1575.*

[Georges Röhrig]

[Aantekening]

ABRAHAMVS ORTELIVS ANTVER
PIENSIS.

αναγραμμα:

] THEATRUM ORBIS, PERENNA; SAL
VVS AIS.

Ut primam Herculeos exanthas arte labores,
Magne viri: et volucres diuinum opus Exit in auras:
Ecce THEATRUM ORBIS, nunc 3; cum laude PERENNA,
SALVVS AIS. simul ac dicis, laeta intonat aether.
Nomen fama hinc vexit orbe, animaq. sub aethis
Vramis tacite adplaudat tellure morantij.
Nam dignus calij Ortelius non orbis es?
Orbem enim terre ingenio subiecit unus.

Idem anagrammatismus inclitus
Epigrammati.

Ultimam cabes ut manum labori
Imperis Superam faciat nuper:
chartis

Choris fides & entheis huij
 Orbem subicis ante vniuersam.
 Quam late patet, ORBIS 3 THEATRUM;
 (AIS SALLVS) et in dei PERENNA
 Laudes, vnde melis plurimorum.
 Vix precatus es, orbi eue scriptus
 Orbem percolat, Abraham, totum.
 Hinc te Laus vchit alio usq. ad Indos.
 Divis assentit ac Deum minorem.

Georgius Calamius Silesius
 perpetua obstantia
 comia fecit.

Viro celeberrimo D. Abrahamo
 Ortelio

Anno M D LXXXXI.

M. Aug.
 Lynceij in Austria.

[Lazare Henckel von Donnersmarck]

[Aantekening]

Amis sentibus beneficia, absentibus bona verba
conferre oportet.

Dilectissimo atq. omnium iustissimorum
venerabilissimorum virorum Abrahamo
filiis Regis Hispaniarum, geographo
familiae huius rei causa mita amiche
causa scripsit. Lazare Henckelms
Imior Vienn. Aulic. Antiquarius 16.
Junij 2. 1598. --
Deus laborare & sperare
tempus ferre.

[Jan Casteels]

[Aantekening]

CASTE MELIVS.

D. Abrahamo Ortelio, Geographo
 Regio, amicitia confirmanda
 stabiliendaque gratia scribebat
 Johannes Castelius Chelvus
 Zomerghemij,
 anno

M. D. LXXIII.
 pridie kal. Augusti.

[Catherine Heyns]

[Aantekening]

41

Au vertueux et tresdocte
Geographe Rent.
W. Ortelius.

Si ce liure s'appelle
Reserve des amys,
Une simple pucelle
N'y deuroit estre admis.

Mais puis que vous Ortel.
Voulez mon escriture,
C'est honneur immortel
Excuse ma facture.

Catherine Heyns fille de Mr Pierre.
En l'univers ce dernier de.
Sept 1579

[Daniël Rindfleisdi]

[Aantekening]

[Franciscus Raphelengius]

[Aantekening]

Viro Clarissimo : ABRAHAMO
 ORTELIO Geographo regio:
 Mirerere, ORTELLI, si tu felicibus olim
 Musarum auspicijs fretus, iam plenior annis
 Ingenio, studijs, virtutum insignibus orbi
 Clarescas; cum tanta tuo sit parva Theatro
 Gloria, quod velut e specula, calo aspice, terras
 Spectandas oculis hominum proponit, ut illa
 Unica te serosque tuos monumenta nepotes,
 Eterna valeant illustres reddere fama.
 Certè ORTEL Superi nomen tibi iure dederot:
 Nanque tui sublimis apex titulusque Theatri,
 Instar pyramidis, Phœbi quæ luce coruscat
 Lux ipsa, & cali stellantia sidera tangens.
 Conspicuas varias orbis se pandit in oras,
 Teque nouæ sidus mirantibus inserit astris.
 Perpetue amicitie ergo
 scribat Franciscus Raphelengius
 Interpim vii Kalend. Mart.
 1627 LXXIV.

[Franciscus Raphelengius]

[Aantekening]

Viro clarissimo
 ALEXANDRO ORTEGIO
 Geographo Legio.
 Inventum si quis thesaurum foret in agro
 Denique inaequis onerat in latebris;
 Nec (quo se prosit emissoque fideique) fruatur,
 Invidet hic aq̃s, invidet ille ibi;
 At quoniam thesaurum nulli iuris acque labore
 Facundo in videri reperis ALEXANDRE;
 Non latere premit, ac clavam das cernere lucem,
 Atque laudabile nobile restat opus.
 Nec tantum hoc addis thesauro grande THEATRUM;
 Scilicet istius sapientia non coarctat
 Namque ut thesauro das nomina posse locorum
 Sic facis in Tabulis cernere posse situs:
 Cernere posse vias, p̃uindum et peragere sedem,
 Et varias oculis ire velut vias.
 Nec mirum in lucem tanto te esse labore
 Thesauro quin et addere de prioribus
 Ut istius iubet tantum munera suppressis; atque
 EST CHRISTVS VITE necn̄ sc̄ptis que tunc.

 Deo carui tibi doctissime Ocellis
 placuit enim tibi ut inueniret
 terram placuit id quod inuisibile diffusi
 enim in illo inueniret me quicquid e
 ROBUSTA FIDE erigi, eademque
 subscribere. *Franciscus Raphelengius*
 Antwerp. n. Kal. April. 1687.

[Arnold Flemingue]

[Aantekening]

Vicet qui patitur.
 Terra Olen; libro, virtutum pectore cingis
 Civitatis hinc cibus. Italia?

Non innotet, clarissime Ceteri, nomen
 necum sic adscripto, subest id tua
 amantibus cui regnari sine iniquitatis
 quia non possum. Accipe hanc hanc
 amoris mei te seram apud eo qui aternu hunc.
 Intue hunc (D. D. D. acv hunc hunc
 Arnoldus Flemingus
 Lutetianus.

[Dirck Volckertz Coornhert]

[Aantekening]

Doort verkyssen i ant beste eynde' oprecht
 Doort jaen op eenen wech effen en lecht
 en doort ymerken in Gales clær oeyde
 zwerden vercent van geest hert en minne
 met denbrekelnhe bant van minne
 in vrimdtscap getrou' gegrondt op zuerhe
 Abraham Ortelius met syn vrimdt
 Coornhert, die hem tbest als hem sel-en quindt

Abrahamo Ortelio van
 doechken minnen vrimden en
 eeren vrt van de vergancke
 fke beelden van denwige
 vrimdtscap des gemèdts min
 vrimdts, so vrimdtvich als
 heuiching toegeoyent van syn
 vrimdt

R. Coornhert
 1577

Quia

[Theodore Poelman]

[Aantekening]

87

Summa quies, nil velle super, quàm postulat usus
Debitus.

Abrahamo Ortelio, geographo regio,
viro clarissimo amicitiae causa
Theod. Pulmannus Craneburgius scri-
bebat Antuerpiae, XV. Kalendas Fe-
bruarii, anno Christi MD. LXXIII.
aetatis vero suae LXVI.

Spes mea Christus.

[Hubert Languet]

Quo te fata vocant virtutis secunda
sequatur.

Clarissimo viro dno
Abrahamo Ortelio in Italia
ituro Hubertus Languet
faustum ac felix iter
precatur. Francfurti ad Mo-
Calend. Octob. 1577.

[Augustino Musto]

[Aantekening]

iii kal / 15-17 / Novembr:
 LUDOVICO AR-FOSTI POETAE FERRARIENSIS
 In proprijs cedibus.
 Vtū vinamus: sed sic vinamus amici
 Vtā: ut diu possimus una vivere:
 Et dum nos Fata esse sinunt: ut nos decet esse:
 Somus: scientes quod diu esse non sinunt: -
 +
 id est: ibidem
 Parua. sed apta mihi: sed nulli obnoxia: sed non
 sordida: parva tunc sed tamen certe domus: -
 +
 id est: ibidem
 Sis huius licet. acbrutus hospes
 Et quidquid cupis. affluens referto
 Cornu copia subministrat ultro:
 Ne suspende humilem casam. breuiusque
 Mensam paribus hanc tamen rebus:
 Si nec Bauci tuam. tuam molorce:
 Tuamque Iehare pauperum tabernaculū:
 Et viles modica libos patella
 Spreuit Iuppiter. Hercules. Licens: -
 Hec Augustinus Mustus in optima Tini Habrahami
 Orthesij Belgae Antuerpiani scribere. FERRARIÆ

[Pirro Ligorio]

[Aantekening]

Alfonsi Molsae Poetae

mutinensis . V. S. . CONR .

Hos si uidisset Muros Fervus Hannibal olim
 Fudisset tales ove tremante sonos.
 Imperij, domus altu tibi iure omnia cedant
 Arma, decet gentem vincere Marte satam.
 Durius ingruvit casus, si forte, recepti
 Aeneade patrias quo tueantur opes.
 Aeternam Paulus firmavit moenibus Urben
 Et dedit Externas temerare posse minas.
 Barbare cede Hostis, suscepitque tela recondes
 Et nois moles has posuisse Deum.
 Cingeret aeternam Paulus cum Moenibus Urbe
 His oculis summa relictis Arce Puer:
 Et subito eductas miratus surgere moles.
 Talia diuino pectore dicta refere.
 Cum caelum quasset bello Titania Pubes
 His superum potuit non timuisse Cohors.

Haec Pyrrhus Ligorius, patritius
 Neapolitanus, et Cuius Romanus
 in Gentilissimi viri Homini Bone
 Abrahami Ortelij Belgae, Am-
 nerpiami scribebat.

FERREAR

III. KALEND. NOVEMBER. MDLXXII.

[Index]

[Aantekening]

INDEX			
amicorum quorum nomi:			
na in hoc Albo .			
Adamus Plancius	-	-	227 .
Adolphus Mekerchus	-	57 .	58 .
Adolphus Occo	-	75 . 76 .	77 .
Aegidius Wyts	-	-	48 .
Albertus van Loo	-	37 .	38 .
Alexander Grapheus	104 . 105 . 106 .	108 .	
Aloysius Pichioelus	-	-	49 .
Alvarus Ronius	-	177 .	178 .
Andreas Dudith .	-	-	101 .
Andreas Papius	-	107 .	108 .
Andreas Schottus	-	221 .	222 .
Arnoldus Flemingus	-	-	245 .
Arnoldus Freitaghuis	-	161 .	162 .
Arnoldus Mylius	-	119 .	120 .
Augustinus Musdus	-	-	248 .
Antichus Dyrchius	-	-	86 .
Balthasar Morotus	-	-	133 .
Bartholomaeus Godeghemus	-	-	145 .
Bened. Arias Montanus	-	21 .	22 .
Bon . Vulcanius	-	125 .	126 .
Carolus Clusius	-	-	43 .
Christianus Isaac	-	-	209 .
Christophorus Plantinus	-	-	146 .

Cornelius Jaffe	—	—	—	253.
Clemens Perret.	—	—	—	63. 64.
Cornelius Aquanus	197.	198.	199.	200.
Cornelius Brundius	—	1—	165.	166.
Cornelius Curtius	—	—	—	228
Cornelius Bruenen	—	—	—	160
Corn. Scribon. Graphus	—	—	—	68
Cornelius Valerius	—	—	—	92.
Cornelius Kiliannus Duffeus	—	—	—	164
Daniel Engelhart	—	—	4	104.
Daniel Rindfleisch	—	—	—	242.
Daniel Rogersius	—	74.	ad libri front.	
Dionis Volkmann Cornhart	—	—	—	296
Emanuel Demetrius	—	—	73.	74.
Franciscus Hogenbergius	—	—	—	60
Franciscus Modius	—	—	109.	110
Franciscus Nansius	—	—	—	67
Franciscus Raphelengius	—	—	—	243
Francisc. Raphelengius jun.	—	—	—	244
Franciscus Sweertius jun.	—	—	—	144
Frid. furius Cariolanus	—	—	—	133.
Georgius Brun.	—	—	—	202.

Georgius Calaminus — 235 — 236.
 Georgius Hoefnagle — 20 — 29 — 30.
 Gerartus falckenburgius — 52 — 421.
 Gerartus Hosselt — 11 — 14 — 180.
 Gerardus Mercator — 11 — 111 — 235.
 Gerardus Suberinus — 11 — 208.
 Guido Laurinus — 45 — 46.
 Guilielmus Camdenus — 11 — 233.
 Guil. Charcus — 205 — 206.
 Guilielmus Pantin — 11 — 52.

Hadrianus Damman — 127 — 128.
 Hermannus Hertenborgus — 11 — 6.
 Hieronymus Megiserus — 11 — 240.
 Hieronimus Verrutius — 11 — 175.
 Hieronimus Wolfius — 11 — 113.
 Hubertus Goltzius — 11 — 69 — 70.
 Hubertus Languetus — 11 — 247.
 Hugo Farolius — 11 — 215 — 216.
 Hieronymus Scholarius — 11 — 204.

Iacobus Bongarsius — 11 — 26.
 Iacobus Colius Ort — 11 — 158.
 Iacobus Cruquius — 11 — 80.
 Iacobus Monadius — 11 — 191 — 192.
 Iacobus Plancius — 11 — 82.

Jacobus Silius	171	172
Jan Van Hout	231	
Janus Douza. 167 - 168 - 169	170	
Janus Gruterus	105	
Janus Lernutius	226	
Jaques Wessnagle	218	
Joachim Margenrode	250	
Joannes Ant. Barucius	195 - 196	
Joann. Bodinus	31	
Johann. Castelius	239	
Johan. Crato	5 - 12	
Joannes Dee	102	
Johan. Georgius a Werdapstam	179. b.	
Johan. Gevartus Turnh.	219 - 220	
Joh. Goropius Becanus	9	
Joh. Hermānus	8	
Joannes Isaac Lev.	211	
Johannes Livineius	97	
Johann. Matthaeus Vacher.	111 - 112	
Joh. Metellus	137	
Johannes Moslin ⁹	95 - 96	
Johannes Moretus	140	
Johannes Rotarius	190	
Johannes Thorius	14	
Joannes Vivianus	152 - 154	
Julius liber baro de Knapfuss	11	
Joannes a Wouster	130	

Iustus Lipsius — " — 151 — 152

Katherine Heyns — " — 241

Lazarus Henkelius — " — 138

Laëvinus Torrentius — " — 90

Lambertus Lombard. — " — 900

Leo Meyerus — " — 32

Lucas Copus — " — 39 — 40

Lucas d'horus — " — 154

Lud. Carrio — " — 89 — 90

Lud. Kaller — " — 33

Marcus Geeraerts — 131 — 132

Marcus Laurinus — " — 42

Maximilian⁹ de Vrint — 78 — 79

Melchior Zorichs — " — 36

Michael vander Hagen — 34 — 35

Nic. Clemens Trel. — " — 102

Nicolaus Rhedinger — " — 124

Nicolaus Rockox — " — 50

Otho Venius — " — 223 — 224

Paolo Cushmano	217
Paulus Gerardi	18
Peter Meyns	13
Petrus Tiara	229
Petrus Birarus	141
Petrus Brugelius	13
Petrus Dybaux	193 194
Petrus Monavius	189
Petrus Ximenius	143
Philippus Gallaus	16
Philippus Marnixius	84
Philippus van Wighem	103...
Pyrhus Zigorius	249
Rembertus Dodonaus	157
Rhambertus Horaeus	150
Richardus Carth	189 2120
Rodolphus Suolius	240
Stenzel de Namzlo	203
Stephanus Vinandus	139 140
Theodorus Phrecaeus falk	151 123

Theodorus Pulmannus — — — 247

Thomas Wylson — " — " — 24

Victor Gyselinus — 115 — 116 — 117

Wernherus Schenk — " — " — 156

Zacharias Heyns — " — 213 — 214.

Finis. 26 Jan. 1596. Antuerpia
 hunc Ind. scripsi
 Jac. Colius Art.